

Символ Н.Т.ін. Шелестова проф. д-р Е. Вертикерхові
пересилає з вдячністю Редакції ж. «На Варти»
ЧЕСТЬ УКРАЇНИ - ГОТОВ БОРОНИТИ!
За Ред. Кош. Б'юфлик

На Варти

ЖУРНАЛ СПІЛКИ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДИ В КАНАДІ

РІК II.

ТРАВЕНЬ—ЧЕРВЕНЬ 1950

Ч. 5 (10)

СЕРГІЙ ЄФРЕМОВ

народився в 1876 р., визначний український громадсько-політичний діяч, історик української літератури, публіцист і критик.

Перший генеральний секретар міжнародних справ в 1917 р. По окупації України Москвою, залишився на рідних землях і невтомно працював.

Не вірячи жадним „Непам і Ренесансам“ засновує і очолює в 1926 році таємну українську організацію Спілку Визволення України, а при ній СУМ.

Головним завданням СВУ і СУМ — було змагання за визволення України з-під московсько-більшевицької окупації та праця над відновленням самостійної Української Держави.

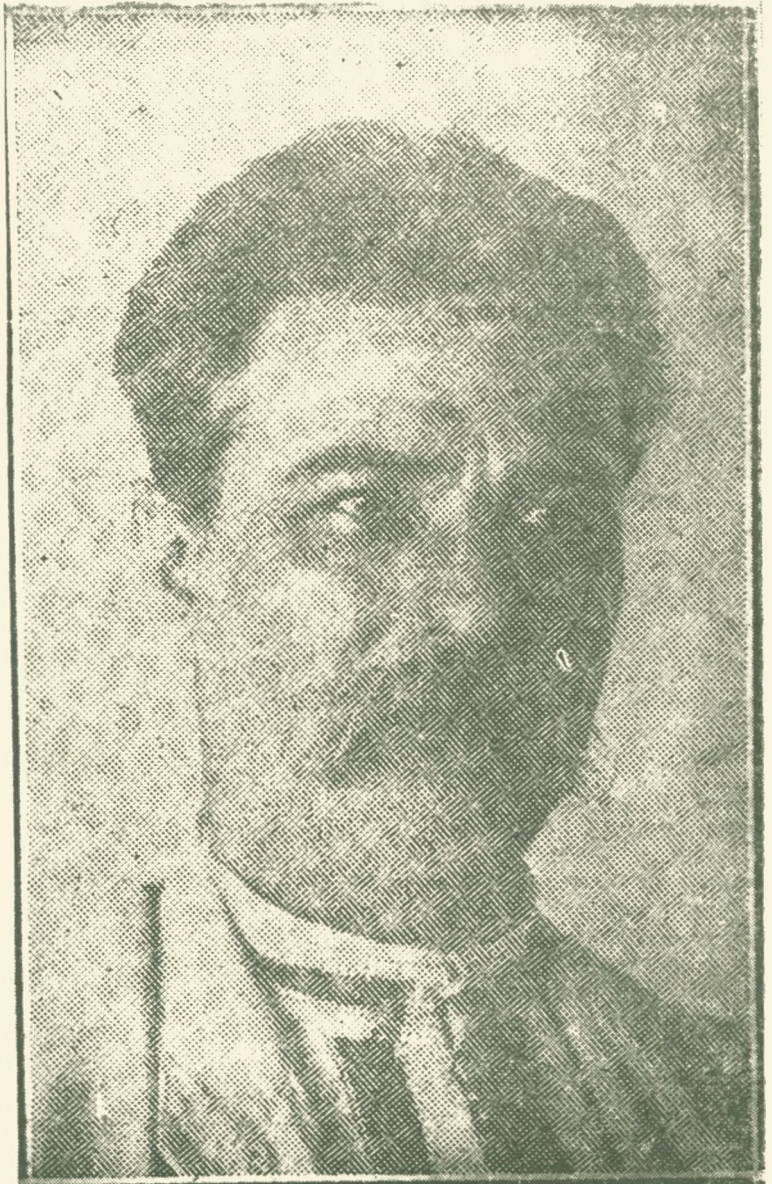
Коли Москва скинула маску і розпочала безпощадне нищення українців, на перший вогонь попали члени СВУ і СУМ.

В 1930 році відбувся в Харкові суд над 45 членами СВУ.

Процес відбувся у випробуваній московській постановці — інсценізації. По закінченні морального, психологічного і фізичного знущання, усіх членів СВУ засуджено від 5 до 12 років заслання.

Сергій Єфремов дістав 12 років і був вивезений, але куди і що з ним сталося — невідомо.

В двадцяту річницю процесу над членами СВУ і СУМ схилиємо голови перед пам'яттю не похитних борців за права і волю українського народу.

До 20-ліття процесу

Довгий і тернистий шлях України, яким вона прямує до волі. Скроплений кров'ю багатьох поколінь нашої нації, трупами борців за нашу національну правду устелений. І скільки яскравих подій пройшло над нашою батьківщиною!... Всі вони передавалися, передаються і передаватимуться із покоління в покоління, запалюючи націю до все нових і світлих подвигів, пригадуючи про незакінчену боротьбу нації за природне право на власну державу.

Цього року ми відзначаємо одну із таких подій. Цього ж бо року минає 20 років від відомого кожному українцеві процесу розправи над визвольними організаціями українського народу — Спілкою Визволення України (СВУ) і Спілкою Української Молоді (СУМ) — чиненої большевицькими савантами. Та ще більшої важливості для нас, що стоїмо в протибольшевицьких лавах, набирає процес СВУ і СУМ, коли ми побачимо, що большевицький окупант прикривав цим процесом.

Те, що українська нація не хотіла покійно закладати ший у нове большевицьке рабство, що вона ставила спротив (часто збройний!) намаганням погнати українського селянина на нову панщину іменовану колхозним способом ведення господарства, не потребує доказів. Це знане кожній свідомій людині.

Спротив большевизмові поставила ціла українська нація: інтелігент — в школі, селянин — на селі, робітник — на заводі. Історія цього не обмине, і історик відведе для цього поважне місце. Тоді ми побачимо колосальність розмірів спротиву нації. Сьогодні не тільки побіжно вкажемо на деякі моменти цього періоду, коли розмах діяльності СВУ і СУМ охопив цілу Україну.

Пригадаймо період т. зв. НЕП у. Для тієї частини України, що попала під окупацію червоного Кремля, це був період сякої-такої свободи. Україна поспішала наздогнати втрачене. В нації почався рух, який мав оформити науковими доказами абсолютну окремішність і самобутність української нації; в економіці большевизм, зробивши

„крок назад“, ще не спроможний був представити всеї на свій соціалістичний лад. Від 1925 р. до початків „колективізації“ українська нація переживала період піднесення як в науці, так і в економіці.

А не треба ж. думаємо, доказувати, що ознайомлення з історією України мусить довести кожну одиницю до заперечення всього того, що становило „науку“ большевизму.

В цей же ж період і створилася СВУ і СУМ, як організації, які мали мету визволити Україну зпід большевицько-московської окупації. Ідеї СВУ і СУМ були наскільки близькі українському селянинові і робітничові (першому особливо з певних причин, які не будемо згадувати), що цей рух швидко охопив цілу Україну. Українська мова гернула до СУМ, бо бачила в її ідеях те, чого ніколи не міг дати їй большевизм. І все це було, не дивлячись на те, що доводилося діяти в умовах глибокого підпілля, бо кожен селянин, якого змушували йти в колхоз чи кожен учень школи, якого переробляли на „советскаво юношу“ проти його волі, ставали у ворожому до большевицько-московських окупантів таборі.

Це, самозрозуміло, не могло бути непомітним для „всевидючого ока ГПУ“. Окупанти не могли далі чекати. Машина ГПУ запрацювала на весні 1929 р., а щойно восени того ж року большевицька преса повідомила про розкриття „контрреволюційної“ організації СВУ, яка „хотіла запродати Україну, відірвавши її від СРСР в капіталістичне ярмо“.

Такі трафаретні фрази кремлівських са-трапів були тільки зовнішньою ширмою, яка прикривала ту, страшну своїми роз-вратами й нечувано жерстоку способами, акцію винищування українського народу, а української молоді зокрема. Адже найменше писалося про існування СУМ, значить, про спротив окупантові, чинений молоддю України. Це найстаранніше ховав від населення большевизм. Та того, що заплідняли Україні московсько-большевиць

кі окупанти не можна закривати від ока світу ніякими ширмами! В застінках ГПУ тривало „слідство“, а тисячі українських селян й інтелігентів під охорбною того ж ГПУ торували шляхи у несходиму сибірську тайгу, у найвіддальніші місця сходу й півночі „необ'ятної родини“. А скільки загинуло від куль московських „перевиховувачів людини“?! Про це ніхто не знає.. Навіть сам обермайстер морду й грабунку Йосип Джугашвілі — Сталін!!

Коли повіяло пустокою з не одної хати, коли було очищено Україну від усіх непокірних і „покірних“, коли вампірам здавалося вистачило вже крові українського народу, тоді у Харкові, в приміщенні міської опери було влаштовано процес.

На лаві підсудних сиділо 45 членів СВУ і СУМ. Цвіт української інтелігенції, на чолі з академіком Сергієм Єфремовим, який очолював СВУ. Між ними судили й Миколу Павлушкова — першого організатора й провідника СУМ. Всіх їх большевицько-московський суд обвинувачував у „зраді народу“. В такому ж дусі було читано й сфабриковані „зізнання“, видобуті у підсудних садистами ГПУ за дев'ять місяців „слідства“ за допомогою ніжок від стільців та інших „наймодерніших“ засобів ведення слідства, засобів, яких у жодній країні світу не знали й не знають. Таким чином властиве ім'я процесу, дане йому самими підсудними, може хіба звучати лише „опера комедія“. Бо ж більшого насміху над законами й людьми не можна собі й уявити. Якою іронією наповнено зміст тих обвинувачень! Людей, які палко любили свою батьківщину, які були безмежно вірні українському народові, які прагнули усім своїм єством і усіма поривами душі бачити його вільним господарем прадідівської землі, обвинувачено в зраді цьому ж народові! Додаймо до цього ще й те, що всі підсудні були змушені про не публічно говорити, і ми матимемо дійсний образ большевицького „правосуддя“. Тільки безмежно наївні люди можуть цьому повірити. Та ніколи не повірять цьому мільйони безправних рабів сталінської УССР! Не віримо цьому й ми! Ба ні! Ще більше! Ми зберігаємо у своїх серцях їх пам'ять: ми ж продовжуємо традиції знищеної Сп'лки Української Молоді, бо хочемо бути гідними наших попередників, хочемо любити Україну так, як любили її вони, що не зрадили від вибраної ідеї, а

понесли її, захищену глибоко в серцях у далеку країну вічної тьми й неволі.

Нас не цікавить те, що писали про це большевицькі писаки, намагаючись обдурити нас. Ми знаємо, що у Харкові суджено не 45 „ворохобників“: там судили цілий український народ, який жив у тих самих умовах, який дихав тим же повітрям, що й підсудні, який прагнув того ж, що й вони. Нічого не говорять про „милосердність“ суддів чи демократизм большевизму той факт, що ніхто із підсудних не був засуджений офіційно на кару смерті. Для нас у тисячу разів було й є важніше те, що на повільну духову смерть була засуджена українська нація. Такий, принаймні висновок можна зробити з намірів большевиків.

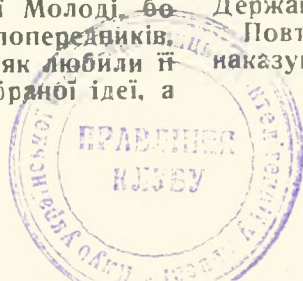
Але не може бути любови без ненависти. Коли до суджених і не суджених жертв сталінського терору у серці української нації була захищена гаряча любов і пошана, то така ж міра ненависти і огиди захопана була і є в тому ж серці. А тому, що в цій грізній дозволена тільки на одну любов і ненависть, сформульовану М. Горьким, то всяка інша каралася і переслідувалася. Жертвою цих переслідувань упала УАІЩ на чолі із Митрополитом Липківським: причину до знищення якої знайшли большевики не в ленінському „релігії — опіум народ“, а саме в симпатіях і епископату і священників і вірних до ідей СВУ — СУМ. В цих же самих ідеях треба шукати й причин масового морду українського народу, званого під назвою голод 1933 (проклятого) року, як і інших періодів знищення непокірного народу України.

Ми віримо у перемогу правди нашої батьківщини, ми віримо, що ще прийде час, коли український народ виставить рахунок катам його. Про це ніколи не може забути українська молодь. Ми мусимо все пам'ятати: що життя — це боротьба. Запорукою нашого успіху нехай буде наша безмежна вірність ідеї боротьби за Українську Державу.

А замість присяги повторім слова нашого першого провідника М. Павлушкова, сказані ним на процесі: „Українська молодь, як найбільш енергійна частина нації, боролася й боротиметься з Українську Державу і право на молодість“!

Повторім і діймо так, як ці слова нам наказують!

Л. Г.

Володимир Яніс

Молодь на переломі двох епох

Поруч упорядкованих епох самопевності й розмірного спокою людство знає також бурхливі часи шукань і напруженого хвилювання. Для першої доби характерна тверда віра в устійнений світогляд і лад, для другої — притаманний хиткий сумнів і брак визнаних, полонюючих цілей. Коли для першої епохи є приблизно все відоме, ясне, зрозуміле, то в другій навпаки: люди в темряві керуються тільки якимсь не окресленим почуттям чогось невідомого і таємничого. Перша доба будує в душі одічиченої традиції, друга — руйнує в очікуванні прийдешніх днів. Зайве додавати, що в першій випадку людина почувається спокійна і щаслива, в другій опановує її глибока тривога й вона тужить за вимріяним щастям.

Наше покоління переживає добу криз, неспокою, сумнівів, тривог, зневіри. На цей стан зложилися не менше двох причин: передусім людська думка — поволі й непомітно, але поступово й постійно — розвивалася впродовж довгих століть. Нові відкриття, нові винаходи, нові досліди зумовляли повстання нових поглядів. За довгий час назбиралось нових переконань стільки, що вони, врешті, довели до захитання старого світогляду. Проте, зруйнування старого не є однозначне з повстанням нового: досягнення науки вистарчили на те, щоб виявити деякі слабкі місця дотеперішньої віри, але не зуміли дати відповіді на основні питання життя.

Другою причиною захитання дотеперішніх поглядів були нещадні війни, які до велося пережити нашому поколінню в 1914 — 20 рр. і 1939 — 1945 рр. Нищівна сила обох воєн і нещадність у поборюванні ворога були настільки великі, що вони мусли захитати віру в первень добра й шляхетності в людині. Зумовлені війнами політичні перемини, мусли захитати основами дотеперішнього ладу: аджеж валилися й повставали імперії й держави; на місце монархій приходили республіки і диктатури; гинули цілі суспільні верстви, як нпр. російська аристократія, а на їх місце висувалася но-

ва провідна еліта. Ба, що більше — в другій світовій війні до основ захиталося політичне значення передової до цього часу частини світу — Європи і з політичним сумерком Європи блідне також її духове значення. На місце європейського світовідчуження, на місце т. зв. західньої духовости приходить до голосу Схід і Америка із своїми переконаннями, смаками, віруваннями.

Війни приносять із собою поруч сумнівів у все святе й дороге досі — ще й змучення й неохоту шукати за новим і боротися за нього. Тому в післявоєнного покоління поруч сумніву стає ще й байдужість до всього. Таке покоління не здібне до нічого великого: воно не вміє жити для Ідеї, воно не вміє для неї ні служити ні собою жертвувати.

І ось серед руїн матеріальних надбань, людських осель, соборів, пам'ятників, — серед духового спустошення опиється сьогодні на перехреснім роздоріжжі з цілим людством і молоде покоління. В новім поколінні звиклося звичайно бачити збірник нових сил, джерело нової енергії, запоруку тяглости людських змагань. Досвід і розвага старшої генерації лучаться в нормальних часах у гармонійну щільність із запалом і полетом молоді. Таким чином на ґрунті давнього наростало завжди щось нове, яке мало правдиву вартість.

Наслідки війни затяжили однак над сучасною молоддю: вона не менше змучена від старшої генерації, вона передчасно постарілася; тому сьогодні не бачимо гострих різниць між двома поколіннями. Молодь післявоєнної доби сталася стримана, обережна, твереза, замкнена в собі, недовірлива, надто практична, без розмаху, без ініціативи, без бурхливої романтики, без волі до вияву й чину (з нахилом до вигоди, з тугою за ситим життям. Змученої життям молоді не тягнуть пригоди, небезпеки, невідкриті обрії. Сучасна молодь є мудра пережитими страхіттями.

Це спонукає до основної застанови всіх тих, яким не байдуже майбутнє світу. Питанню молоді присвячують зокрема ба-

гато часу соціологи, психологи й педагоги різних національностей. Це заінтересовання відбивається на різних наукових конгресах, в дискусіях, у пресі, в більших публікаціях. Щораз голоснішим стає домагання, щоб молоді доти наново віру, щоб їй відвоювати втрачений оптимізм.

Негайна дія і допомога молоді з цього погляду конечно, бо брак засад і великих ідеалів зводить молодь на бездоріжжя. Туга за вигодою й бажання ситості веде до шпгоні за вживанням насолодою. Колишню радість чину й шукання заступає охота знайти плитку втіху, тілесну розкіш; молодь без засад легко скочується до розпусти й паде на дно морального загнивання. Цей жахливий стан скріплювали до недавня невідрадни господарські умови з голодом і різними обмеженнями. Тут треба шукати джерел спекуляції, чорної торгівлі, збагачування легким коштом. Сприт і тверді лікті, безоглядність і хамство маюють сьогодні більшу вартість, ніж моральна постава, характер, здібність чи освіта. Елегантний розкішник без окресленого зайняття є сьогодні все ще ближчим ідеалом ніж винахідник, опанований пристрасною тугою, чи невдомитий апостол правди, чи, взагалі, тихий послідовник Божого закону.

Ось який образ молоді малюється на тлі нашої переломової доби. Це так у загальному. Але нас цікавить питання української молоді. Були б ми дуже короткозорі, якщо б ми твердили, що жахливі наслідки війни не відбилися на нашій молоді. Подібне твердження може б було відбиттям наших бажань, але воно було б далеке від правди. Нам не слід забувати, що зумовлені війнами зміни на наших землях були куди глибші, ніж у центральній і західній Європі. Пригадаймо цей калейдоскоп на Східних Землях: царський режим, епоха самостійності (революція, гетьманат, республіка!), большевизм, німецька окупація. Як у такому крутежі події мусіли мінятися погляди, як наражені були світогляди. А далі пригадаймо наші землі: вони були під чотирма займанщинами; це теж мусіло відбитися негативно на суцільності нашого світогляду. Врешті: скільки-то глибоких зневір довелось пережити саме нашому поколінню: упадок державности — 1919 - 1920 рр.; падіння і розчарування, зв'язані з Карпатською Україною; сподівання в зв'язку з німецьким походом на Польщу й сумна дійсність рр. 1939 - 41; Генеральна Губернія

й Райхскомісаріят замість суверенности; Власов замість концепції народних мрій: по неволенню половини Європи замість обіцянок Атлантийської карти. Ці розчарування продовжуються аж до наших днів, коли-то замість виразної концепції розподілу СРСР на низку національних держав, маємо нову власовщину в відродженій активності Керенського, який має до своїх послуг американське радіо (до речі, пропаганда Керенського відбувається на глум в українській мові!). Як зберегти серед усіх тих розчарувань віру?!

Положення української молоді ускладнюється в порівнянні з положенням молоді інших народів ще фактом, що ми опинились на еміграції. Еміграція не сприяє твердій моральній поставі. У себе вдома — у селі чи місті — ми були серед гурту знайомих і родини. Ми стидалися кожного ганебного вчинку; ми боялися, що не зможемо глянути в вічі односельчанам, й що нечесть сягнемо на батька й матір. Голос стиду ти не в чужому доквітті, серед чужих незнайомих людей. Мораль стає на еміграції бай дужою слабшим одиницям.

І врешті ще один момент: цілі роки жила наша молодь без праці, на таборах на ласкавому хлібі. Це примусове безділля та кож відбилося на моралі молоді; зокрема ж охота заробити гроші в умовах безробіття веде до більше чи менше нечесних чи, щонайменше сумнівних спекуляцій. Багато слабших одиниць, засмакувавши в у лінивстві, не може знайти правильної дороги.

Але ми були б несправедливі й односторонні, якщо б ми рівночасно не підмітили, що є щось таке, що українську молодь у доброму, додатковому розумінні відрізняє від іншої молоді, не дивлячись на те, що умови нашого життя були куди складніші й що вони не спричинялися до формування сильних характерів, а, навпаки, виворювали сприяливіи ґрунт для деморалізації. При тому відміченні мусимо бути вповні свідомі, що загроза існує далі й що очей на небезпеки не слід замикати, але все ж є надія, що українська молодь з кризової ситуації вийде переможно.

Що ж стає основою такого сподівання? Трагедія нашої батьківщини й її важка доля. В нашому поколінні, наче в сочці, зібрався біль століть історії, невисохлі сльози попередників, горе дідів і батьків. І цей біль не дає зійти на манівці; він покладає

на наше покоління відповідальність за майбутнє, щоб не зотяжив над нами прокляті прийдешніх, що мусіли б дальше конати в тундрі й тайзі Сибіру, в підвалах в'язниць, за колючим дротом концентраційних таборів, без світла у темряві, з замерлим криком на устах, з відчаєм у серці.

Десь летіть ще на рубежах рідних земель кров героїських борців; десь попалені міста й села чорними коминами взивають за карою небес для загарбників; десь пустою дишуть сплюндровані оселі, до яких ніколи не вернуться замучені і виселені власники. Десь мовчать, перемінені в клуні й стайні, церкви без гомону дзвонів і відправ

І чи ми справді мали б вбити в собі голос стиду? Чи справді могли б ми забути коли — небудь рідний край, який залишили ми тільки тому, щоб тим успішніше йому служити. Чи справді могли б ми вбити в собі колись тугу, — навіть якщо довелось пробутти на блуканні десятиліття?

Трагедія батьківщини є настільки великою, що вона стає моральним хребтом для великої частини нашої молоді на еміграції — тієї молоді, для якої патріотизм належить до найбагатороднішої і найбільш плеканної традиції.

Із з'ясованого вище впливає виразно, що нам треба робити на майбутнє. Звичайно, треба відразу прийняти за факт, що існує якийсь такий гурт, який для молоді і з молоддю працювати хоче. Цей гурт мусить собі й молоді з'ясувати всі загрози, які впливають із нашої переломової доби, й яким частково ми всі підпали. Подруге мусимо вказати молоді на завдання нашої еміграції й допомогти їй знайти місце серед тих завдань.

А завдання наші не малі — такі, які можуть захоплювати. Передусім, обов'язком кожного з нас є пропаганда українського імени за кордоном. Пропагуймо його словом і ділом, насамперед нашою поведінкою. Ми добре пам'ятаємо, як то в післявоєнній Німеччині німці не добачали злочинів своїх земляків, а скрізь бачили найменший промах „авслендера“. Подібно буде всюди: на основі нашого щоденного життя судитимуть нашу батьківщину. І це вже багато, якщо саме українська молодь буде найчеснішою, найпрацьовитішою. Але на такім ґрунті трапляється добра нагода до пропаганди словом: до неї треба багато дечого знати! І тому треба нам заохотити молодь до самонавчання, — і то гуртом і

одинцем. І над цією проблемою молодь мусить застановитися теж сама.

В дальшу чергу мусить молодь мати розуміння, що важливу пропаганду серед чужинців сповняє наша культура — наша каука література, мистецтво. Але щоб ми могли проявити себе, на те треба фондів. І ось нове завдання: Українську книжку, український журнал треба купити й розповсюдити. Це дасть змогу праці нашим науковим товариствам і нашим видавництвам. Може не кожную книжку зрозуміє загальна молодь, але треба пам'ятати, що, купуючи книжку, творимо матеріальну базу для корисної праці інших. А книжку можемо подарувати до своєї чи чужої бібліотеки, де вона сповнить побажану роллю.

Купування книжок уводять нас у круг питань зв'язаних із жертвенністю на народні цілі. Бо коли великій частині нашої суспільності можемо видатно допомогти, купуючи її продукцію (книжку), то попри це існує низка потреб, на які гріш треба жертвувати: зачнім від допомоги нашим землякам, які з приводу хвороби, старости чи безробіття не можуть заробити на прожиток, а скінчм на жертвах на освітні й релігійні цілі та датками на визвольний фонд, на політичну акцію, на пропаганду.

Коли зважимо, що до цієї жертвенності мусимо приучувати навіть тих, які вже своє національне ім'я забули, що взагалі нам треба боротися за кожную українську душу, то побачимо доволі велике коло завдань, яке посередньо, але постійно наближує розв'язку нашої справи. Звичайно, мусимо виховувати себе теж у постійній готовості до безпосередньої акції за визволення України, як до цього настане слушний час і відповідні умови.

Збільшуючи круг наших зацікавлень, мусимо врешті решт розбити холод байдужности й сумніву, характеристичний для переломової доби. У спільній праці для спільної справи, для добра Батьківщини в неволі мусимо добути теж спільчу мову, полум'яну віру. І тоді не будуть більше грізними наслідки переломової доби, яка так дуже паралізує сумнівом активність і динаміку. Тоді не буде небезпеки, що молодь стала безхарактерною, щоб вона зійшла на манівці, втратила мораль чи відійшла від потреб народу.

Тому треба нам усім спільними зусиллями викресати новий запал, новий фанатизм чину.

Герої і провідники

(В роковини смерти С. Петлюри й Є. Коновальця)

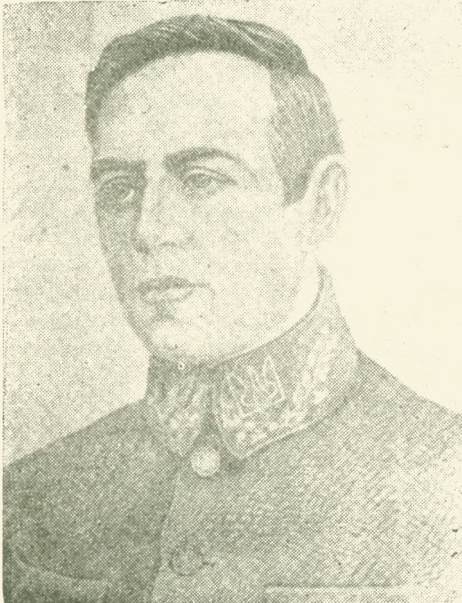
В анналах буття й розвитку української нації, у місяці травні, записано ось так:

25 травня 1926 р. на вулиці Парижу жид Шварцбарт шістьма пострілами з револьвера забив Голову Директорії Української Народньої Республіки й Головного Отамана її військ **Симона Петлюру**.

12 років згодом рука анналіста знову писала:

шої історії, твореної на широких просторах нашої скривавленої батьківщини, де вогонь повстанської зброї пригадає окупантам, що вони гості непрошені, що Україна сама за своїм власним бажанням хоче будувати своє майбутнє, що пробуджена і піввана до повстання за місце під сонцем вона не припиняла боротьби, що дух Петлюри й Коновальця живе в душі нації.

Погляньмо в недалеке минуле нації.

23 травня 1938 р. на вулиці Роттердаму пекельною машиною вбито полковника **Євгена Коновальця**, одного із командувачів військ Української Держави, організатора й провідника Української Військової Організації й Організації Українських Націоналістів.

Це так пише сторія.

А як же ми, українська молодь, зберігаємо пам'ять про наших героїв і провідників? Отак запитуємо себе завжди, як місяць травень доходить до кінця. Тоді у нашій пам'яті збуджуються бажання поглянути на пройдений ними шлях життя і боротьби, а в душах спалахують вогні завзяття: ми бачимо народження нової доби на-

Котився 1917 рк. У бурі війни й революції тріщали імперії, побудовані на крові й потові поневолених народів, народжувалися нові ідеї. Настав час визволення з-під чужої окупації, скинення з себе кайданів національного й політичного гніту. Російською тюрмою народів стряс вибух революції. Він будив у в'язнів-народів приспані ночуття окремішности.

Тоді пробудилася Україна.

Тоді, коли греміли гармати, під свист куль і журчання шрапнелі, український народ побачив у морі сліз і крові свою прадідівську славу. Найкращі сини народу що не спіймалися на привабливий гачок большевицької пропаганди, пішли боро-

нити честь і славу своїх дідів. Їх повів син Полтавщини **Симон Петлюра**. Він перший з-поміж багатьох тодішніх провідників усвідомив собі велику істину слів М. Міхновського: „Україна для українців“! З усією енергією й максимумом бажання бачити свій край вільним і славним, як колись, він вполював у душі й серця своїх вояків віру у перемогу нашої національної правди.

Широко котилася слава про славних бійців за краще завтра України, а ім'я Симона Петлюри вимовлялося кожним, хто хотів бачити свою вітчизну вільною, як щось святе.

Гомін волі нісся далеко за межі України. Його чув полонений офіцер Українських Січових Стрільців, полковник **Євген Коновалець**, далеко аж над берегами чужої Волги. Із-за дротів полонених несеться його думка ген далеко до Золотоверхого Києва, де тоді народжувалася Українська Держава. Його бурхлива кров заграла в жилах, і в свідомість вдерлася думка: „Тікати!“ У вир подій у лави борців кличе Коновалець кров тих, що впали. І він тікає... Пробирається до Києва, щоб віддати свій хист і знання Україні, щоб боротися і „або здобути Українську Державу або згинути в боротьбі за Неї“. Він формує Галицько-Буковинський курінь і стає його командиром. З цього куреня незабаром був сформований полк Січових Стрільців, що виконував найважливіші й найнебезпечніші завдання. Він не вкрив себе ганьбою! Не міг! Адже ним командував Є. Коновалець! То син галицької землі доказував, як треба любити Україну.

Та ворог був сильніший. Україна зазнала фізичної поразки. На еміграцію пішли живі вояки й з ними їхні командири. „Не забуваймо про меч, учімося міцніше тримати його в руках“. — писав до своїх вояків С. Петлюра. А вояцька маса повторювала великі, святі, повні віри слова свого Головного Отамана: „В українську державність ми віримо, українську державність ми ісповідуємо, в її неминучості ми переконані“.

25 травня, 1926 р. пролунали револьверні постріли, випущені московсько-більшевицьким агентом жидом Шварцбартом. Серед білого дня впало на брук Парижу тіло Головного Отамана. Вістка про його смерть пронеслася по цілому світі. Та „Київ плакав тільки уночі“. Та віримо, що Україна ще скаже слово правди про свого

мужнього сина. І слово те буде правдивим словом-пошаною і поклоном перед світлою пам'яттю Головного Отамана, залунає воно по цілому світі, і той пізнає правду про борця за волю України, нашої батьківщини, а не „погромника жидів“, яким його намагалася показати Москва, говорячи устами Гореза і Лекаша на парижському процесі, який виправдав вбивцю Шварцбарта.

Москва прорахувалася: Україна не припинила боротьби! Український народ продовжує розпочате діло. Тягар боротьби з усіми ворогами краю взяв на себе бойовий товариш покійного Головного Отамана — полк. Є. Коновалець. Це був правдивий вождь, який зумів у надзвичайно тяжких умовах чужої окупації згуртувати навколо себе весь народ. УВО, створена Є. Коновальцем, стає на шлях тяжкої непохитної боротьби з окупантами України, перетворюючись в ОУН, яка поклала в основу своєї боротьби слова С. Петлюри: „Тільки меч і непереможна воля нації до перемоги принесуть перемогу“.

Москва лютує! Вона бачить, що зі смертю Петлюри починається ще завзятіша боротьба, ведена дитиною хисту Коновальця — ОУН. Головне ж у тому, що ця боротьба охопила всі верстви української нації на всіх закутках світу. Цього не могла толерувати Москва. Вона підготувляє замах на життя полк. Є. Коновальця.

12 років згодом, після смерті С. Петлюри, вправ, пошматований пекельною машиною на вулиці Роттердаму, полк. Є. Коновалець, великий безкомпромісовий вояк Української Національної Революції.

Згинули наші найдорожчі. Та їхня смерть дала життя мільйонам нових борців. З печаттю їхнього духа ми йдемо назустріч подіям. Йдемо повільною, але твердою й впевненою ходою. Під гуркіт пендерників і таракотіння кулеметів іде в широкий світ правда про Україну. Ніщо вже не зможе її зупинити! Ми віримо, що вже недалекий той час, коли над нашою землею замає синь-жовтий прапор перемоги, і схід сонця зустрінє український народ на своїй вільній землі. Тоді з престолів Св. Софії й Св. Юра полинуть слова молитви вільної нації за душі тих, з чийми ідеями ми перемогли. А в довгому реєстрі жертв, складених на вівтар батьківщини, на перших місцях будуть стояти дорогі нам імена Головного Отамана **Симона Петлюри** й полковника **Євгена Коновальця**.

М. Приходько

Пам'яті Дмитра Борзяка

(Уривок з книжки „На роздоріжжях смерті” — 1949.)

Вже далеко перейшло за північ, коли заgrimів засув і до камери увійшов чоловік. Не чоловік — кістяк, обтягнений шкірою воскового коліру. Лице живого кістяка світилося радістю так, що здавалося ніби вернувся він з безнадійної багаторічної неволі додому. Ми не могли зрозуміти в чому річ, ми вже давно — давно не бачили такої радості в людських очах....

Це був Дмитро Борзяк — український публіцист, один із тих, що ще залишився напівживим після розгромуд СБУ. А радість, на лиці, так давно забута всіма нами, — радість від того, що Дмитра Борзяка привели до нас з камери офіційно засуджених на смерть, де він пробув 59 днів.

59 безкінечно довгих днів, наповнених жахом неминучої, безглуздої смерті, що може прийти сьогодні, ось цієї години, десь у сплячленому кров'ю теному кутку, від стрілу не в одверті груди, а в потилицю, від ката, що звук стріляти лише в безвихідно му куті, безборонного....

Пізніше Борзяк розповів мені свою історію.

1929 р. він був заарештований, як ніби керівник пресового відділу СБУ. Довгі місяці, під тортурами перебував у в'язниці. Від нього домагалися фальшивих свідчень на академіка Сергія Єфремова, у якого Борзяк був кілька разів, — та інших представників української еліти.

Борзяк витримав тортури і свідчень не дав. Може через це, або тому, що тяжко захворів у в'язниці, на процесі СБУ він не фігурував. Самообвинувачення погодився підписати сам С. Єфремов, коли перед ним поставили дилему: визнання продиктованих провин, або масові арешти української молоді — зокрема всіх його учнів.

Як і треба було сподіватись, підступно здобуті визнання використали на публічному процесі, розфарбувавши їх усіма кольорами для публічної опії, а учнів Єфремова і десятки тисяч найсвідомішої української молоді розстріляли в льохах та згноїли в Сибіру.

Борзяк лише збігом щасливих обставин, напівживий, урятувався з вовчих лабет.

Прийшли роки єжовщини. Борзяка, як потенційного ворога, чи просто як людину з минулим, без будьякої провини, заарештовують і тортурами змушують підписати дивовижні самообвинувачення про активну діяльність в неіснуючій націоналістичній, диверсійній організації. Щоб надати цьому більшої правдоподібності, щонаочі викликають на допити Борзякового приятеля — маляра Н. і на дев'яту ніч він підписує протокол, що підтверджує легенду слідчого.

Маючи ці „незаперечні документи”, Спецколегія київського обласного суду кличе Борзяка на розправу.

Побачивши в залі суду живу тінь свого близького товариша, „свідок обвинувачення” — маляр Н. зрікається „свого свідчення” і пояснює судові, при яких обставинах він його підписав. Суд „найдемократичнішої” країни не вважає на це і надає слово прокуророві, який на підставі „найдемократичнішого права” „доводить” що Борзяк є найлютішим ворогом народу, що він є онук свого діда і син свого батька, які мали 50 га землі до революції і „кривавими інтригами облудали майже весь СРСР, та в спільці з кривавим капіталізмом всевладу, намагалися повалити советську владу”. І суд, який дивиться на право (закон), так як і наліво (бо інакше йому не випадає дивитися) засуджує Борзяка на кару смерті, не написавши у вирок про те, що передсмерт на агонія має продовжуватися 59 днів. Таку жакливу агонію, разом із тисячами інших, Дмитро Борзяк пережив у Лук'янівській в'язниці, на шостому коридорі.

Від 11-ої ночі до 4-ої ранку камери смертників були наелектризовані чеканням неминучої смерті. В кожній з камер ючачи западала мертва тиша: затаївши віддих люди прислухалися до яких дверей наближаються кроки, як повертається ключ у двірках. Відчинивши двері стають і обводять

очима кожного по черзі... Після того пауза, страшна, неймовірно довга... перед викликом на смерть...

Іноді хтось із смертників не витримував — з уст зривався істеричний крик. В тому випадкові „нервового“ виволікали „штурпаки“ на коридор і там заспокоювали по своєму....

Іноколи з коридору — на всі груди — передсмертний крик розпуки: „прощайте, браття!!!“.... І метушня, щоб замкнути рота....

Лише після четвертої ранку западали нещасні смертники на голій цементовій долівці, в якусь вірвану кошмарів, щоб знову збудитися.... може востаннє.... І так 59 днів....

Були такі, що чекали навіть по три місяці, доки їх вели на смерть, або у виключному випадкові замінювали смерть на кільканадцять років каторги — на повільну смерть....

Так було і так є, бо конституція — „найдемократичніша“ така, як тільки може бути у „батка“ для дітей....

Людина, що якимсь чудом врятувалася з того пекла, ніби наново народжувалася на світ, тільки вже з глибокою зморшкою, що лишалася на чолі і в серці на все життя....

Я пригадую з якою глибокою любов'ю до життя згадував Борзяк окремі епізоди з юнацьких часів, з яким дивовижним теплом любови говорив про своїх рідних, сніночка.

Часто він згадував і про свого близького друга Тодося Осьмачку: „Ви ж уявіть, Микола, що це за людина: живе місяцями в склепах на кладовищі і творить такі прекрасні речі. Ось послушайте — і він пошепки декламував мені цілі уривки з Осьмаччиних перекладів Шекспіра та його барвисті октави — і це ж у склепі, або десь на горіщі... як загнаний бездомний пес... А як би міг розквітнути цей талант і скільки ще інших коли б Україна була нашою!“

При цих запальних розмовах очі Борзяка блищали хворобливим вогнем і шепіт часом зривався гострим, сухим кашлем. На хусточці лишалися червоні плями. Але він не зважав на це, бо перші дні після камери смертників, Борзяк взагалі не допускав, що може існувати смерть. Він вірив також, що знову станеться якесь чудо і він повернеться додому.

За два тижні після воскресіння з мерт-

вих, Борзяка викликали з камери і на коридорі оголосили милість:

„Кару смерти замінено на 15 років політизолятора...“

Радість, що розцвітала в його хворих грудях, якимось відразу зів'яла....

„Мабуть уже ніколи не побачу Дніпра з Володимирової гори і не візьму на руки мого синочка...“ сказав мені.... І таким незмірним, невимовним горем повіяло від цих слів

Другого дня Борзяка забрали від нас. А через два тижні в'язничий „телеграф“, через муровані стіни, приніс звістку, що Дмитро Борзяк шматочком шкля перерізав собі вени....

Наша камера, що так дружно зустріла смертника, шанувала його пам'ять глибокою мовчанкою і не один кулак міцно стиснувся в безсилій люті....

**ЦЕНТРАЛЬНИЙ КОМІТЕТ
СПІЛКИ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ
видав другу частину праці проф. Г. Ва-
шенка, з циклу „Матеріяли для вишко-
лу Керівників Осередків СУМ-у“
випуск: 3 — 4, п. з.:
„ВИХОВНИЙ ІДЕАЛ“
Зміст праці:**

Український національний виховний
ідеал.

1. Український ідеал людини перетворенням Русі
2. Ідеал людини в творах письменників Київської Русі
3. Ідеал людини в творах письменників княжих часів
4. Ідеал людини в українській народній пісні
5. Ідеал людини в творах українських письменників нового часу
6. Сучасні завдання освіти й виховання української молоді
7. Завдання, що стоять перед українською молоддю.
8. Психічні властивості українців і приччини наших певдач
9. Завдання гармонійного виховання української молоді
10. Післямова.

Замовлення надсилати на адресу:

UKRAINISCHER JUGENDVEREIN,

München 2, Dachauer Str. 9/2

Amerikanische Zone, Germany.

Ціна другої частини: 4 НМ., або 1 ам. дол. — обох частин разом: 6 НМ. або 1.50 ам. дол.

Д-р Євген Вертипорох

Від метавки до водневої бомби

У давніх часах зброєю людей були булави, ратища, мечі і луки. З розвитком культури виробили і вістря з кремення заступила бронза, а далі залізо. Довгі часи рішала в битвах відвага і спритність людини. З механічних удосконалень знаємо з тих часів метавки, де сила скрученого мотуза викидала каміння, чи запалені бочки зі смолою в сторону ворожого міста. До розбивання оборонних мурів уживано вежі на клесах з грубими пнями з дерева на долі. Тими пнями, немов тараном, розбивали жовніри мури, при чім вежа охороняла жовніврів перед ворогом.

Способи воювання дуже змінились після винайдення стрільного пороху. Введено тоді рушниці і гармати. Довгі часи удосконалювано набивання й запалювання пороху. Зразу запалювався порох від іскри з кременя, потім винайдено кабелі, які від удару молоточка запалювали порох. Далі введено патрони, які вживаємо сьогодні. Давні однострільні рушниці замінено на п'ятистрільні аж дійшло до нинішньої автоматичної зброї - автоматичних пістолів і скорострілів. Подібний розвій перейшла гармата. Гарматні стрільба, що представляли собою лише залізни кулі, удішено з винаходом брізантних вибухових матеріалів, як от: динаміт, тринітрофел, тринітрополіон, тринітроцелюлоза й ін. Як за динаміт дієла гармата з гремучою ртуті, котра під впливом удару чи подум'я вибухала. Гарматні кулі виповнені вибуховими матеріалами, що вибухали при ударенню з піалю - гармати. Шрапнелі виповнені кульочками вибухають у повітрі, у висоті, після наставлення запальника. Величина, цебто калібер, гармат зростає аж до 42 см. „Великої Берті“ з Першої Світової Війни.

Подібньо удосконалювано кораблі й морську зброю. В давніні знані галери порушували веслами невеличкими, приковані до корабля. Як удішення винайдено вітрила в пізніших часах, де сила вітру заступала невеличків. В середніх віках козаки вживали чайки з веслами у своїх походах на турків. В битвах галери підїздили до се

бе повсім близько, уживаючи до притягання гаків, і в рукопашнім бою вирішували перемогу. З винайденням стрільного пороху морські битви вирішувно з більшого віддалення. Винахід парової машини й моторів Дізеля підвищив швидкість і оборонність кораблів, і битва відбувалася у віддаленню 15 і більше кілометрів. З запровадженням електричності введено автоматичний запал і вистріл усіх гармат з боків корабля, котрим кермував з вежі один чоловік. Ввійшла в уживання підводна зброя. Підводні човни мають торпеди, цебто стрільна в виді довгастої сигари, котрі спереду мають велику комору, виповнену вибуховим матеріалом (1000 --- 2000 кг.). Торпеду вистрілювано згущеним повітрям до цілі, котра могла бути віддалена до 1 км. Після вистрілення торпеду гнав вбудований в задній частині мотор. При зударі з кораблем наступав вибух. В другій світовій війні японці уживали торпеди у виді маленьких підводних човнів, котрими керував один чоловік. При зударі з кораблем цей чоловік гине.

Другим засобом до побороювання ворожих кораблів були міни, цебто кулясті або грушкуваті посудини, виповнені вибуховим матеріалом, близько 1000 кг. Міни умінували на плитких місцях і зайкорювано, або пускано зі струєю води, згнурені 3-4 метри під водою (віччас Першої Війни з битви за Дарданелі). В Другій Світовій війні німці винайшли магнітні міни, котрі скидано коло побережжя на дно моря. Коли понад міною переїздив корабель, маса заліза притягата міну, що вибухала. Ті міни причинили англійцям масові страти в кораблях, ще й до нині, ідучи з Європи кораблем до Канади, видно вздовж побережжя Англії щогли затоплених кораблів.

Сковий розвиток літунства заічаткувала Перша Світова війна. Вжитано було голішого мисливські й розвідчі літаки. Протилітунської артилерії тоді не було і вистрілення якогось літака шрапнеллями треба уважати звичайним випадком. В Другій Світовій війні німці заічаткували масові палети дуже тяжких бомбовців, котрі перенесли війну в запілля ворога й нищили

там воєнний промисел, а головню ширили паніку й дезорганізували нормальне життя в заплілю. Удосконалена протилітунська артилерія з радаровими приціловими апаратами нанесла відразу англійцям великі шкоди в літунстві. Однак своєю технікою американці розвинули літунство бомбардувальне до таких розмірів, що воно знищило ціле німецьке заплілля й помогло виграти війну. Проти німецьких літунських прицілових апаратів придумано цікавий засіб: літаки розкидали сотки тон потягої на стружки алюмінієвої станіолі. Хвилі радарових апаратів відбивались від стружок металю й артилерія стріляла дуже нецільно до літаків. Під кінець війни й тепер впроваджено до літунства замість моторів бензинових, мотори ракетові, котрі порушують мисливські літаки зі швидкістю більшою за швидкість звуку в повітрі (333 м за сек.). Коли в Першій війні літаки з трудом перелітали 500 км. без доповнення палива, то тепер надфортеці можуть летіти 12.000 — 15.000 км. без осідання на землю. Удосконалено також дуже способи літання й приземлення літаків при допомозі півавтоматичних і автоматичних апаратів.

Новиною Першої Світової війни були боеві гази (хлор, сподуки хлору, арсену й сірки) і розпилені сталі речовини, котрі атакували горло, легені, а також шківу (ін-рнт). Мимо великого поступу в хемії й удо скінпалення хемічних воєв'их газ'в, в Другій війні жадна з воюючих сторін не відважляся їх уживати.

Ракетні стріляца впровадили міми, уживаючи т. зв. Ф1 і Ф2, котрими обстрілювали головню Лондон і околицю. Крім знищення вони ширили своїм виттям у повітрі велике зденервування серед населення тим більше, що голі було передбачити місце, в котрім стрільно розірветься. До воєнних засобів з ракетним рушієм треба зачислювати т. зв. органки Сталіна, котрі вистрілювали кільканадцять стрілен що з шумом і вогнем летіли на ворога. Німці вживали по-добіних метачів ракет.

Не призабуто також уживання вогню, як це робили колись греки й турки. Знані метачі полум'я, були наповнені легкозапальними речовинами й їх уживано до викурювання ворога з укріпленого місця (бункри).

Американське літунство уживало до палення міст (Дрезден) розчину з білого фосфору, котрий по зіткненні з киснем повітря запалювався.

Важну ролю в війні відіграли танки, або панцерні вози. Пючатки боїв на возах сягають часів перських воєн з Олександром Македонським, в часах перед Христом. Прототипами танків можемо уважати також слонів, котрі несли вежі з військом під час римських воєн з Картагеною. Потім аж під час Першої Світової війни, під її кінець, появились по стороні західних союзників опанцеровані вози, танки, котрі вирішили війну в користь аліантів. Танки по сувались на т. зв. гусеницях, досить поволі й були озброєні машиновими крісами й гарматками. Їх можна було атакувати лише в'язками ручних гранат, бо тодішня артилерія не дуже надавалась до рухомих цілей. В Другій Світової війни панцерні вози відіграли дуже важну ролю. Крім кулеметів вони мали легку, а навіть і тяжку артилерію. Танки носувались дуже швидко до 80 км. на годину й часто зводили зі собою бої. Появились різні типи танків, від легких розвідочних до тяжких 50 і більше тонових. До поборювання танків використано протилітунську артилерію, а з близької віддалі т. зв. панцерні п'ястуки, котрі пробивали стінки танків і всередині розривались.

Широко рекламовали перед Другою Світовою війною т. зв. проміння смерти — себто проміння, котрі вилучали запланованя бензинових моторів в літаках — не знайшли практичного застосування. Вони приковлювали б літаки до наглого приземлення.

Бактерійна війна полягала б на розстрілюванню стрілен, котрі при вибухові розпилювали б смертоносні бактерії. Наслідки розпилення небезпечних, а ще до того незнаних бактерій, могли б бути дуже грізними, головню коли б були ужиті проти густо заселених міст.

Кількома словами треба також згадати про викопані в землі укріплення. В часі Першої війни скопи тяглись вздовж цілих фронтів, кількома рядами. Передплілля було боронене засікам з колючого проту, вочим ямами, полями мін і т. д. В Другій Світової війни жовніри переважно хоронились в поодиноких вузьких ямах на одного чоловіка, бо танки могли не переїжджати по над ямою без шкоди для жовніра. Практичними показались також бункри, себто бетонові грубі хатки — бльоки на поодиноких жовнірів. Вони були дуже трудні до поборювання, для артилерії. Їх уживали для оборони важких переходів і доріг.

Теперішня доба стоїть під знаком атомової енергії. Японську війну закінчили американці скиненням атомових бомб на Гірошіму й Нагасакі. Були це уранові бомби, наповнені плутоном, зробленим з урану. Під впливом спеціального запалу розпадається частина плутону цілковито в енергію, тепло, тиск і радіоактивні промені. В центрі вибуху, около двох квадратних кілометрів, все буде знищеним. В дальшій віддаленню діяли шкідливо на людей радіоактивні смертоносні промені.

Найновішим винаходом на полі атомової енергії — є воднева бомба. Її діяння

полягає на тім, що при вибуху малої уранової бомби викликана висока температура (около 1 мільйона ступнів Цельсія) й сильне тиснення (сотки тисяч тон на квадратний сантиметр) перетворює водень на гелій. При чім повстає колосальна температура, тиснення й радіоактивне проміння, котрі все довкола нищать. Сила дії водневої бомби має бути десять і більше разів сильніше від дії уранової бомби. Вчені відраджують ужиття водневої бомби, тому що при її вибусі можуть наступити вибухи самої атмосфери. Додам тут, що енергія, котру має сонце, походить від перетворення водня в гелій.

В. Днів

ЮНАЦЬКИЙ МАРШ

Князів і гетьманів унуки,
— Батьків непокірливих діти, —
До світлої йдемо мети,
Готові на смерть і на муки,
За долю народу згоріти,
Отчизні життя принести.

За честь, волю, славу,
За предків, наш рід
В юнацьких ми лавах
Рушаймо в похід!
Отчизні служити —
Це наша мета,
Веде нас Спаситель
І Діва свята.

В маркоті в'язниць і підвалів,
В тайзі і у тундрі Сибіру
За нас умірали брати;
Сьогодні ми месники встали,
— За край наш, закон і за віру
В поході нестримні гурти.

За честь, волю, славу, і т. д.

Нас кличуть степи й полонини,
За нами сумують трембіти
І знаєм єдиний лиш шлях:
До рідних ланів України,
Де тирса й вишневі квіти,
Де співи пташині в гаях.

За честь, волю, славу, і т. д.

Священна любов нас взиває
До праці, науки, посвяти,
— Любов нам роз'яснює путь
На ясній зорі, — до краю,
Де тужить опущена хата,
Де діти й діди на нас ждуть.

За честь, волю, славу, і т. д.

Із попелу, згарищ, руїни,
З просоння пробудим країну,
Оновимо Київ і Львів!
І радісно й гордо полине
Із городів, сіл і святині
У гору могутній наш спів!
За честь, волю, славу, і т. д.

ДО УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА НА ЧУЖИНІ

ТРАВЕНЬ — це місяць традиційних збір на розбудову єдиної на Францію Української Національно - Культурної Установи, Бібліотеки ім. С. Петлюри в Парижі. Надсилайте історичні пам'ятки, документи, опис подій в котрих брали участь чи були свідками, також — відозви, прапори, відзнаки, фотознімки тощо. Підтримуйте Бібліотеку книжкою, пожертвою та прихильність до того інших. За все дякуємо. Адреса для листів:

Рада Бібліотеки

Бібліотекє українєнне Сімон Петлїра 24
рує де ла Глацієре, Париє 13

Сусіди України в минулому і сучасному

Румунія

Співжиття з Румунією як сусідом, датується ще з тих часів, коли її предки не мали назви Румунія, а склалися з двох окремих князівств: Волощиня і Молдавія, що знаходились під турецьким протектратом.

Історія нотує тісні взаємовідносини з Молдавією ще з княжої доби. Лаврентійова хроніка, як один з найстарших літописів, зазначає, що вздовж Дністра аж до середнього Дунаю поселилися Уличі і Тиверці. Вони знаходились у великій кількості, будували свої замки вздовж Дністра аж до Чорного моря, сліди яких можемо ще й сьогодні налібати в теперішній Бесарабії.

З історії ми знаємо про оснування Галицького князівства, яке простягалося на землях Тиверців та Уличів вздовж Дністра, Прута, Серету до Дунаю і Карпат.

Як джерело до цього служать згадки в „Слові о Полку Ігоревім“ в якому говориться, що Галицький князь Ярослав Осмомисл (1158 - 1187) панував не тільки на землях, що простягнулися до Чорного моря, але аж до Залізних воріт.

Хроніка Гінатія зазначає, що мешканці цього князя. Сама назва теперішнього містечка Галац на Дунаю були підданими Галицького князя. Це означає нічого іншого, як давній Галич, для підміни князівського стародавнього міста Галич над Дністром.

На підставі цих історичних джерел, можемо з певністю твердити, що вже в X столітті, частину Молдавії і Буковину замешкували українці. Наагомсьць перші відомості про мандрування предків теперішніх румунів, волонтерів і їх поселення на тій території Галицького князівства, походять ще з другої половини XII століття.

З старших пам'яток в і документах довідуємося, що в „Боярській Раді“ побіч румунських радних засідали також і українці. Українська мова мала такий сильний вплив на румунських бояр і воевод, що її уживано як урядову мову.

З княжих записів на монастирі, довідуємося, що вони були писані не старослав'янською мовою, яку уживали лише по

церквах, а живою українською мовою, такою як тоді наш народ говорив.

Історичні правдиві факти вказують нам, що в тій часі українську мову уживано по канцеляріях воеводів, в державному урядованні, в дипломатичних зносинах і переговорах, як також і в приватному житті молдавських бояр та шляхти.

Цей вплив української мови і української культури панував аж до половини XVII віку, коли воевода Василь Лукул впровадив урядову мову — румунську. Румунські історики стверджують, що їх митрополити і єпископи довший час були залежні від Галицького митрополита і звідти діставали висвячення.

По вимертті княжого роду в Галичині 1340 р. українські впливи в Молдавії ослабли, але не припинилися. В козацькій добі помітна посилена експансія до долишнього Дунаю, а тим самим посилена боротьба за сферу впливів в Молдавії. Провідники козацтва увесь час встрявали в боротьбу молдавських воеводів, помагаючи то одному, то другому, але рвнучасно здійснювали і свої політичні плани.

Перший похід козацького війська відбувся в 1504 р. коли на заклик молдавських воевод князь Дмитро Вишневецький — Байда допоміг воеводам погромити турків, але пізніше ці самі воеводи яким він допоміг і віддали його туркам.

В 1577 р. хоробрий лицар Отаман Іван Підкова на чолі 15.000 козацького війська, захопив молдавське господарство і короткий час правив країною як незалежний господар.

Поляки, які від часів короля Казимира Великого розпочали теж свою експанзію до Чорного моря, побачили в Підкові грізного і небезпечного противника.

Не маючи змоги перемогти його в чеснім відкритім бою, вони хитрощами запросили його до свого табору в гостину і обеззброївши закували в кайдани та спішно вивезли до Львова. В обороні Івана Підкови виступив німецький цесар і папський легат, які знали Підкову як хороброго і

чесного лицаря та оборонця християнського світу. Поляки проволікали переговори про помилування Підкови, а тим часом нишком замордували його, відтятивши голову.

В 1595 р. козацьке військо під провідом Северина Наливайка увійшло в Волощину, здобуло місто Тягиню а пізніше діставши допомогу від запорожців, здобуло Молдавію і на короткий час установило владу в Ясах.

Більше конкретні державно - політичні задуми почав переводити в життя Гетьман Богдан Хмельницький. Щоб скріпити українські впливи в Молдавії, Богдан Хмельницький послав сватів до Молдавського господаря Василя Лупула, сватати його дочку за свого старшого сина Тимоша. Василь Лупул під впливом чоловіка старшої дочки, Князя Радзивила дав відмову в відповідь. Довго не надумуючись, Б. Хмельницький вислав вдруге Тимоша і двох сватів — полковників та дов їм на допомогу 35.000 добірного козацького війська.

На цей раз козаки не просили, а здобували. За короткий час зайняли усю Молдавію, а Яси здобули бравурним наступом. Коли в світлі заграви Тимош в оточенні сватів з'явився на замку — Василь Лупул з низьким поклоном привітав сватів і сказав, що для нього велика честь поріднитися з могутнім володарем України". Василь Лупул погодився на одруження своєї дочки — красуні Домни - Розанди з Тимошем Хмельницьким.

На жаль це породження, окрім клопотів, нічого не дало Хмельницькому. Василь Лупул почав просити Хмельницького про надіслання йому допомоги, а рівночасно переговорював з поляками, щоб напасти на Тимоша. Коли Тимош вирушив з військом на допомогу тестеві, поляки заступили йому дорогу, але Б. Хмельницький розбив дощенту польське військо під Батогом і промстив Тимошеві дорогу в Молдавію. Населення Молдавії скрізь радо вітало козацьке військо, а в Ясах безупинно лунали вигуки на честь молодого Хмельницького. Це не на жарг засмутило амбітного Лупуса і він знову почав снувати інтриги та переговорювати з поляками.

Польське військо розпочало поновний наступ на Буковину з метою відрізати Тимошеві дорогу на Україну.

По довгих сутичках вони облягли козацьке військо в Сучаві. Довго тривала облога і довго трималося козацьке військо, счікуючи допомоги від Гетьмана. І напев-

не витримали б, але в часі самого приступу, Тимош був смертельно поранений ядром з гармати і від рани помер.

Козацьке військо почало переговорювати з поляками і виговорили собі вільний поворот на Україну з усією арматою, обом і тілом Тимоша.

Смерть Тимоша, а пізніше Б. Хмельницького не тільки припинила експанзію, але й на завше поховали державно - політичні задуми Великого Гетьмана — закріпитися в Молдавії та посадити там володарем Тимоша.

Коли припинилася політична акція, то ще довго тривали взаємовідносини Молдавії з Україною, зокрема на полі культурному і церковному.

Багато молдавської молоді вчилася в Київській Академії і тут треба згадати про сина Молдавського господаря Петра Могилу, який був вибраний київським митрополитом і поклав великі заслуги для української православної церкви і української культури.

Церковні кола Молдавії ще довго тяготіли до Києва і щойно по упадку Козацької Держави, ці взаємовідносини припинились і місце України зайняла Москва.

В Молдавії часто перебував Гетьман — Пилип Орлик, цей невтомний і безкомпромисовий борець за Українську Державу.

Тодішня московська п'ята колона декілька разів намагалася захопити Гетьмана Орлика і коли їй це не вдалося, то домоглася того, що турки інтернували Гетьмана в Ясах, де він і помер 26 травня 1772 р.

На території сучасної Румунії знаходиться і друга могила в якій спочиває гетьман Іван Мазепа.

В 1774 р. Австрія зайняла військом Буковину з її головними містами Сучавою, Серетом і Чернівцями.

Австрійське правління, хоч бачило, що Буковину заселяють в більшості українці, не дбало про них, а йшло в перших печатках на руку волохам, вважаючи що Буковина перейшла від Молдавії, тому й впровадила побіч урядової мови німецької і румунської.

На українську мову австрійський уряд не звертав жадної уваги, а до українців відносився з недовірям, а навіть ворожо.

Волоські провідники старалися використати австрійську приязнь до волоського народу для своїх асиміляційних цілей — прилучення Буковини до Семигороду та Бачату в один край волошський, вважаючи

українців за волохів.

В році 1787 Буковину прилучено до Галичини як окремих округ. Це прилучення змобілізувало румунських провідників, які добачали в цьому небезпеку, що українці Буковини й Галичини, спільними силами ослаблять впливи волохів на Буковину та зукраїнізують цілу Буковину. І від цього часу починається боротьба між волохами і українцями на Буковині. Отак виглядало сусідське співжиття з предками сучасної Румунії.

Щоб мати уявлення і ознайомлення з життям нашого сусіда, мусимо бодай коротенько познайомитися з його історією. Як ми вже згадували, предки сучасної Румунії склалися з двох князівств під турецьким пануванням. По довгих війнах козацтва, а пізніше Москви з Туреччиною, на Балканському півострові прийшло до великих змін, як також ослаблення Туреччини допомогло румунам здійснити свою мету.

В 1861 р. наступило об'єднання Молдавії з Волощиною з князем Кузою на чолі під зверхністю Туреччини.

Берлінський конгрес 1878 р. визнав повну незалежність Румунії і прилучив до неї Добруджу, а Бесарабію прилучено до Росії.

У першій світовій війні 1914 — 1917 рр. Румунія брала участь по стороні Антанті і в нагороду за це, Версальський договір признав їй: Семигород, Бесарабію і Буковину з прилученими землями. Румунія має 295.000 кв. кілометрів і 12.500.000 населення. Поширивши свою територію, Румунія стала неоднорідною, бо крім румунів на цій території жили: мадари 1.400.000, українці 1.000.000, німці 700.000, трохи болгарів, циган, турків і татар. По розпаді Австро-Угорської монархії в 1918 році буковинські румуни використали трудне становище Західньо-Української Народньої Республіки, що провадила зтяжну оборонну війну проти поляків і не могла в перших днях прийти з допомогою. Буковинські румуни покликали королівські війська і майже без жодного пролиття крові зайняли північно-західню Буковину, яку замешкують українці у 87%.

Румуни не задовольнилися тим, що по грабінницьки напали на свого історичного сусіда, але зараз же розпочали нагінку і систематичне нищення всіх національно-політичних і культурних здобутків, що їх

здобув собі український народ в австрійського уряду.

Український народ на Буковині мав рівноправність мови у всіх урядах, мав чисто національні народні, середні і промислові школи, катедри в університеті, та в останніх роках свою автономну українську православу церкву. Весь цей дорібок українського народу Буковини румуни знищили і запровадили румунську мову.

Народ позбавив права аграрної реформи, наложив на нього тяжкі тягарі, найкращий свідомий елемент українського народу вигнав з рідного краю, та заповнив ним в'язниці. Румунська поліція, т. зв. сигуранца, в жорстокий спосіб переслідувала і катувала людей, щоб відцуралися своєї національності та перейшли на румунську.

На Бесарабії ще гірше лютував терор. Коли зимою 1918 - 19 року в Хотинській повіті люди почали масово протестувати проти нищення українських національно-культурних цінностей, сигуранца почала своє урядування тим, що весь молодий активний елемент закувала в кайдани і вивезла до Семигороду, де слід по них пропав.

А вже найгірше поступали з втітчачами з України. На Дністрі відбувалися просто полювання на решт снх людей з одного і другого берега. При укладанні договору з червоною Москвою було включено таємні пункти про спільне поборювання українського національного руху. І треба признати, що як москалі так і румуни старанно вигодували цей договір. — Не тільки Дністер придбав назву „кривавої переправи“, але й Гіса в 1939 р. — забарилася кров'ю втітчачів з Карпатської України, що сподівалися знайти порятунок і притулок у сусідів, але знайшли смерть у прудких хвилях Тиси. В 1941 році Румунія, як винагородження за спільний виступ з Німеччиною проти Москви, дістала українські землі між Богом і Дністром включно і назвала їх Трансністрією. З перших румуни почали вмовляти себе й інших, що це історичні румунські землі та розпочали політичне переслідування українців.

Але недовго це тривало. Події розгорталися блискавично і вже в 1944 р. Румунія опинилася в „обіймах“ червоної Москви, а 30 грудня 1947 року по абдикації короля проголошено нову румунську „народню республіку“. Відбувся останній акт румунської самостійної держави і спущено куртину. Як історичний сусід Румунія по відношенні до України виявила себе підступною і небез-

печним хижаком, який завжди чекав нагоди, щоб щось загарбати. І хоч невідомо як укладуться відносини і уфермуються державні кордони в майбутньому, ми мусимо знати які правдиві етнографічні кордони — межі існували і повинні існувати між цими двома сусідами.

На підставі джерел української загальної енциклопедії, українсько-румунська границя починається в дельті Дунаю, проходить через південну Бессарабію на північ від міста Ізмаїл, Кілія, Татар-Бунар до озера Сасик, а звідси йде вона на північ від Дністра повище міста Паланка. Звідти ця границя переходить на лівий берег Дністра й переходить у віддалі 10-25 км. від ріки, наближаючись іноді до Дністра, а в деяких місцях, як коло Бендер, звертається навіть на бессарабський бік. Від Рубниця по Могилів Подільський, вона проходить здебільша вздовж Дністра. Біля Могилева границя звертає на захід і проходить на південь від міста Сокурани - Бричані аж по ріку Прут. Відтак границя йде вздовж цієї

ріки біля місцевості Липкані - Новоселиця. Тут вона нічепється на просторі Бессарабії, а потім нається на просторі Буковини і проходить на північ ріку Прут аж недалеко від Чернівців, залишаючи це місце на українській етнографічній території. Біля Чернівців границя звертає на південний схід у напрямку Сучави і тв. рать широкій коло 10 км. і довгий на 50 км. півострів, який врізується в румунську етнографічну територію. Повертаючи знову в околиці Чернівців, границя проходить відразу на південний захід, а відтак на південь в напрямі місцевостей Волосків, Бачилів - Руська Молдавія - Карлібаба. Від Карлібаби українсько-румунська етнографічна межа тягнеться в напрямі джереловищ річки Ришевої, а далі вздовж цієї річки до ріки Тиси на Морморцині. Цєю річкою, відхилившись трохи на один то на другий беріг її, границя проходить аж в околицю міста Севлюш, де межа з румунгами закінчується, а починається з малярами.

П. Шкурат

ПРОТИБОЛЬШЕВИЦЬКА МАНІФЕСТАЦІЯ УКРАЇНЦІВ В ТОРОНТІ

ПІВТОРИ ГОДИНИ ПРОХОДИЛИ ЛАВИ МАНІФЕСТАНТІВ, ДАВНІХ І НОВИХ УКРАЇНЦІВ ЕМІГРАНТІВ, МОЛОДІ І СТАРИХ, ЛИТОВЦІВ І БІЛОРУСІВ, ЩОБ ПІД БУДИНКОМ УПРАВИ МІСТА СКЛАСТИ ВІНКИ

НА МОГИЛІ НЕВІДОМОГО ВОЯКА ТА УСТАМИ СВОЇХ РЕЧНИКІВ ВИСЛОВИТИ РІШУЧИЙ ПРОТЕСТ ПРОТИ НИЩІВНОЇ ПОЛІТИКИ МОСКВИ НА ЗАГАРБАНИХ НЕОУТЕРЕНАХ.

кий театр є постійно під загрозою, борюючи його, нам ніколи не вільно складати духової зброї. Завданням нолів та її зброї є винести боротьбу за українську культуру за націю, за вищу правду на театральну арену і на цій арені достойно служити цій правді, що в неї увірували.

Український театр довгі сторіччя проіснував як здорова органічна частина українського національного руху, але шукання нових шляхів намагання порвати з минулим, відділося на ньому негативно і поставило кризу.

Опинившись поза межами нашої Батьківщини, ми особливу увагу мусимо посвятити українському театрові взагалі, а аматорським гурткам зокрема.

Провідники аматорських гуртків, мусять поставити питання: Чи існує він як гурток розваги і забави і не підлягає жадній мистецькій контролі і оцінці чи має завдання достойно служити рідному мистецтву і рідному народові?

Якщо вибираємо другий шлях, то мусимо усвідомити собі, що праця аматорських гуртків не стоїть у нас на належній височині і не може з успіхом виконати свого завдання.

В першу чергу аматорські гуртки мусять докладно пізнати театральне мистецтво його тельку і засоби.

Не можемо вважати де його і доцільною з мистецького боку виставу, приготувану за 2-3 проби - в яких аматори вивчили роль, але не збагнули духа і провідної думки її.

Так само, замість намагання підвищувати себе і намагатися наблизитись до мистецького оформлення, більшість аматорських гуртків закрестені в формах своєрідної імпресізації і примитивності.

Можна часто чути, що від аматорських вистав не можна вимагати мистецького оформлення. Так, твердження є не тільки неправдиве, а навіть шкідливе.

Правда, не можна ірритувати аматорів мірою професійних акторів, але не можна і потурати та безнастанно вихвалювати те, що потребує глибшого знання й наполегливішої праці.

Пригадаймо, що Седовський, Заньковецька, Рубчак, Безцель і інші не покинули театральної школи а починали свою працю як аматори. З аматорських гуртків вони вивели українське театральне мистецтво й поставили на належній височині.

Аматорські гуртки не повинні обмежуватися тільки механічним вивченням своїх ролей та відповідно знижувати чи підвищувати голос. Члени аматорського гуртка а зокрема його провідники, повинні докладно заізнатися з технікою характеристики, стилю одягу і декорації. Нашим завданням є розправитися раз на заше з великим хаосом і дилетанством в аматорських гуртках. Ми повинні розглянути цілу українську театральну роботу в драматичних гуртках з усіма її додатними та від'ємними сторонами. Відділити мистецьке від того, що стоїть нижче критики. Пам'ятаймо, що тільки та вистава має право називатися мистецькою театральною виставою, в якій творять гармонійну цілість чотири найголовніші елементи: гра, характеристика, одяг і декорація. Полішення одного з тих елементів, створить враження чогось непевного і недокінченого.

Не тільки наші в роги, але дуже часто ми самі одні з зарозумілості, а другі з неспівомовності замулили театральне мистецтво і не маємо відваги до цього признатись і направити. Мусимо поступово усувати різні недомогання та пов'язавшись з українським минулим створити міцний фундамент національно-ідейних і правдиво мистецьких аматорських гуртків.

Українське театральне мистецтво у щирості, це те спільне бажання українського автора-аматора і українського глядача спільно саче в театрі і крізь мистецькі окуляри театрального ремесла, побачити в цілості Ідеал своєї нації.

Колі аматорські гуртки здійснять ці перемисли і усунуть недомогання, тоді дійсно виконають призначене їм завдання.

П. Ш.

Замовляйте

УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ

зокрема:

Енциклопедію Українознавства - Історію України - Холмського, В Дорогу — Платонів Співаник, Українсько — англійський і англійсько — український

словники Лева - Вербяного і інші, у представника Видавництва „Молоде Життя в Мюнхені на Канаду

Мр. Роман Гелод 10936 - 95 ст. Едмонтон А

Г А Н Н А

I.

У божевільній паніці відступають червоні орди на схід, залишаючи по собі одно велике спустошення. Палають села, горять міста, з грюкотом громів летять з неба найтяжчого калібру бомби, руйнуючи дорібок десятиліть, сипляться мури домів, фабрик, заводів. Дрижить земля. Усе змішалось в одну божевільну симфонію — розпачливий крик людей, гудіння бомбардувальників, розриви бомб, рев протилетунських гармат, смертоносний клекіт машинних криків. Не видно ні неба ні землі. Чорно-брунатні маси диму закрили все, і сонце і землю. Молох війни справляє свій дикий, потворний танець. Здавалося, що надійшов кінець світу, що летить все у безмежну прірву, вертаючи до стану невісного хаосу.

Раптом затихло все. Минають хвилини... Чи може кінець вже тому неку? Ганна вслухається... Шумить у вухах. Гірко-їдкий дим пече уста, горло, витискає сльози з очей. Вона пробує підвестись з землі, до якої була привала, коли надлетіли бомбовики. Чує біль у всьому тілі, особливо на правому боці. Але це нічого, вона ж мусить бігти ще далек до свого дому, щоб подати батькові вістку, що вона виконала його доручення. А біль це дурниця, це тільки маленька рана правого рамія від заблуканого уламочка бомби... Тільки витерти кров, щоб батько не побачив, не перелякався. Вона встає, обтріпує зі себе землю, вапно, що налетіло на неї з стіни пошкодженої кам'яниці, під якою вона схоронилася.

Почувши в собі приплив нових сил, Ганна пускається бігти, щоб як найскоріше до дому, що сталося з батьком, матір'ю, чи живі? Скоріш до дому. Вона минає розбиті мури, румовища, трупи вбитих по дорозі людей. Вона мусить ще до сумерку бути в хаті, бо, коли захопить ніч, вона не вернеться до хати, її затримає міліція, як і кожного іншого хто тільки по'явиться після 18 год ніч та вулиць міст. Так зловлені вже ніколи не вертаються. А додому ще далеко, бо ж завод, на якому працює Іван аж на другому кінці міста. Не стає віддиху, але вона задоволена, бо спо-

вістила брата про все, що наказав їй батько.

Вправді Іван і сам знає, що треба робити. В'н переказав батькові, що їх багатих таких, які знали про те, що їхній завод має бути кудись евакуйований, але вони не сміють їхати з ним, вони мусять залишитись тут на своїй землі, вони мусять кудись скритись, щоб НКВД їх силою не забрало в далеку московщину. Пречінь дні сотяться о палуванні печі неї, вигаєти не довго гур буті, тіліні вилеє кати а там... прийде нове життя.

З заходу йде новий порядок, що волю несе поневоленім, а ми власники своєї землі, будуватимем своє власне життя. Не дармо ж наші червоноармійці сотками тисяч здаються в полон, помагаючи в той спосіб поконати зненавиджену советську владу.

Так Ганна передумувала її розмови з батьком, та останні недавні слова, що їх почувала від Івана. Та все це не було їй яснє! Як це так, відразу буде інакше? Хто буде їй новий, що йде зі заходу, чи в'н прийде і відійде назад, чи злишеться на націй землі, як і той, колись, зі сходу? Батько ж оповідав, що і ті колись йшли на нашу землю, щоб волю нам принести, і що з того вийшло?

Усі ці питання не давали їй спокою, але ж вона все те узнає від батька. Вже недалеко до хати.

Аж лєкше відтхнула Ганна, коли побачила цілий дїм батьків. Тут, значить, не було бомбардування, бомбардували тільки середмістя.

І Ганна вже в хаті. Коротке питання батька чи бачила Івана. Так бачила і все переказала, але Іван вже все те сам знав і переказував, що в'н зробить так, а зрештєю в'н не один такий.

Та не вспіла Ганна закїмчити своєї розмови, як почувся сильний стукїт в двері, і бачи хто всїх їх відчивити, шістьох енкаведистів, вилємивши двері, вдерлися до хати. Ганна знерухомїла. Бїлий страх огорну матір. Батько, опанувавши себе, спокійно запитав, чоґо вони собі бажать.

— „Скажи нам ти с... сину, где ти укрив ету свою націоналістическо-баньдеровську сволоч?“

— „Хто такий?“

— „Ти Василій Завадєєф?“

— „Так, я.“

— „Твой син Іван работает на ворошиловском заводе?“

— „Так.“

— „Где ти его укрив, с... сина? Давай его сейчас сюда!“

— „Його не має в дома, він рано пішов до праці і до тепер не повернувся.“

— „Врьош петлюровская мордо.“

І сильним ударом в голову закінчився допит. По короткому обшуку квартири шістьох опричників заарештували батька і повели зі собою. Не помогли розпучливий плач матері і Ганни.

Осталася мати й Ганна. Донька і мати. І вони його вже більше не побачили..

II

Минали скоро розбурхані війною дні Події мінялись, як в калейдоскопі. Ще кілька налетів, ще кілька жорстоких бомбардувань. Ще ряд знущань над безборонним населенням міста озвірених енкаведівських садистів. І місто зайняли німецькі війська...

Населення відітхнуло: скінчилось воєнне божевілья, пропав зненавиджений режим, відійшов лютий окупант.

Нові дні настали. Непевні, закриті, невідомим, загадковим майбутнім..

Прийшли ж визволителі звільнили країну від страху, голоду, і від вивозу в концтабори, на Соловки, на Кулиму, в сибірські тайги..

Новий порядок прийшли завести, справедливий... Населення з обережною цікавістю приглядалось новим переможцям, над неподоланим здавалось азійсько-російським кольосом. З цікавістю приглядалась новим пришельцям Ганна.

— „Мамо, як тишився б наш тато, коли б він тепер був з нами, він же так очікував зміни, він так нетерпеливо очікував хвилини, коли можна буде відплатитись ворогам за кривди, заподіяні народові“.

Тихий тяжкий стогін матері був відповіддю донці. Стогін, що вирвався з глибини наболілої душі за найдорожчою людиною, що ціле своє життя мріяла про визволення країни, що ціле життя гонена й переслідувана людожерами.

— „Ти одна мені осталась Ганно — ви-

шептали бліді уста матері — „Ти одинока бо й Івана воны певно зловили“.

— „Ні, мамо, я впевнена в цьому, що Іван повернеться, я відчуваю, що він десь недалеко від нас і незадовго з'явиться між нами“.

Так минали дні осиротілій матері й Ганні. Але змінені обставини заставляли входити в нове життя готуватись до булущань, здавалось, кращого життя. Нова влада заводила свої порядки. Молодь і провідні люди міста почали організувати свої власні місцеві уряди, свої установи, організації, школи і т. п. Закипіло творче життя молодого народу, що з великим розгоном та запалом хотів створити все те чого потребує держава.

У кипучий вир цього життя попала і молода Ганна. Вона там, де її потрібно. Тепер вона в Червоному Хресті помагає потребуючим.

Видавалось, батько мав слухність, коли говорив, що з приходом німців заіснує вільне життя..

Та незадовго появляються нові розпорядження, відозви, закони нових володарів. За законами ідуть діла. Твориться „Райхскомісаріят“, Україна з райхскомісарами, комісарами й комісарчиками на чолі. Надходить давно заповіджений „нойорднунг Европас“.

Новий окупант пристосовує методи попереднього. Починаються арештування, розстріли, вшавня людей, що посміли вірити в справедливість від чужинця.

Чи це дійсність? Чи ймовірно те, що в мундурах цивілізованої західньої Європи продовжують існувати енкаведівські посіпаки?

Так, це дійсність.

Ганну бере розпука. Невже ж батько помилявся? Невже він не знав добре тих, що прийшли?

О! Як був би він розчарувався! І чи його одного із перших не були б розстріляли німці? А так..

Чи ж є зрештою різниця гинути з рук одного, чи другого окупанта?

І в молодій душі Ганни настає переоцінка понять, назріває і западає глибоко в душу, в кров і в кість одинока й тверда віра й правда, що тільки спираючись на власні сили, можна збудувати своєму народові волю і справедливість.

Вона тільки хотіла б потвердження своєї правди, своїх переконань.

Але чи ж факти не potwierджують цього?

Чого прийшли до нас німці, може визволити нас від більшовизму й дати справедливість? Чого ж вони тоді стріляють тих, що цієї справедливості шукають?!

Вона ще раз і ще раз шукає potwierдження своїх міркувань в дійсності.

А німці не міняються і, хоч фронт посунувся вже далеко на схід, вони не тільки що не полекшують режиму, але його загострюють та поширюють. Починаються дикі лови на людей, та вивози їх на невілничі роботи до Німеччини. Шалють нов варвари. Недавнє НКВД заступило Гестапо.

Неспокійно спить цієї ночі Ганна. Дивні сонні привиди має. Вона бачить чудовий ранок. Ген далеко зза синіх гір сходить блискуче сонце, та на широкі простори синіх гір, та темних лісів розкидає свої пурпурно-саяні проміння. З високх гір сходять лицарі. Дивні лицарі! Грзні обличчя, на голові залізні шоломи в руках готова зброя. Їх чимраз більше і більше, сотки, тисячі їх кінця і краю не видно. Все блище і блище. Купаються в сонці сталеві шоломи. Мають синьо-золоті прапори. Ганна біжить їм на зустріч, на зустріч сонцю золотому, на зустріч лицарям, що на їхніх прапорах написано: Лицарі волі...

Зривається Ганна зо сну, вона вже на ногах: вона хоче побачити лицарів волі. Та чи це тільки сон був?!

І несподіваний тихий стукіт у вікно перериває досонні мрії.

Ганна здрігнулась. На слухе. Ні це мені

причудось. Стукіт повторився. Ганна тихо і обережно підходить до вікна. Знову той самий легкий стукіт.

— „Хто це” дрижачим гологом питається Ганна?

— „Це я, Іван. Відчини, Ганю”.

І в хату ввійшов Іван.

Зсудилась мати.

— „Хто це, Ганю”?

— „Це наш Іван прийшов”.

— „Сину, це ти”?.

— „Так, мамо, це я”.

— „Ганню, світи світло, хай побачу його!”

— „Ні, мамо, притишеним голосом сказав Іван, світити не можна, я тільки по дорозі вступив до вас, щоб сповістити вас, що я живий, за кілька хвилин мушу відійти, друзі мої ждуть на мене. Ми йдемо по всій Україні, щоб будити народ до зброї, ми месники за наші кривди, за кривди народу, ми лицарі волі. Прощайте, мамо, прощай Ганю, я повернусь у слушний час.

Про батька я все знаю.

Іди сину, бо народ в потребі, вертайтесь переможцями над нашими ворогами. Прощай.

Тихо закрипіли двері і Іван несподівано зник, як і прийшов.

Осталась мати і Ганна.

Три дні після відвідин Івана, Ганна, пішовши рано до своїх щоденних занять, не вернула більше до хати. Не помогли розпучливі розшуки матері. Пропала остання надія і відпора старої осиротілої матері. Минали тижні. Тяжкі жорстоко бо-

Маніфестанти
перед будинком
міського
управління

лючі тижні. Коли б хоч довідатись, що сталося з її найулюбленішою Ганною. Чи пірвали її новітні людологи і вивезли на тяжку працю до свого райху, чи може розстріляли її молоду цвітку, а може карається десь у підвалах Гестапо, а може....

І болюча невпевність розривала знедолене материнське серце. Болем боліли сотки її тисячі подібних матерів. Спливали кров'ю мурі в'язниць, бруки вулиць українських міст та сіль стогнала земля грізним зойком борців за волю, вмирала у найжорстокішій боротьбі найкращі сини і дочки героїчного, волелюбного народу, а на їх місце приходили нові її продовжувати боротьбу.

Кожного дня звівшувались плакати нових жертв, що їх знищив новий окупант. З жахом перерахувало населення довгі списки розстрілюваних. Пильно слідкувала за плакатами її мати Ганни, але її там не було. Невпевність до останнього тривувала сиди матері.... Але одного ранку якесь нові неподібні до попередніх плакати розвішено на мурах міста.

Великі червоні плакати....

Але що це... Очам своїм не вірять... Чи це дійсність. А може її виплакані очі не добають вже добре. Втирає сльози, щоб краще побачити, але ж так, найвиразніше, великими червоними літерами посередній плакату стоїть ім'я Ганна.

„До усього населення міста III!“

„Недавно на теренах нашої округи появилася нова грізна банда на чолі якої стоїть молода дівчина на ім'я Ганна і, виконуючи різні акти саботажу перешкоджає в плянових діях могутнього Райху та його непереможної армії для вашого остаточного поневолення. Банда, несподіваними наскоками на наші важливі станції приносить населенню величезні шкоди. Після виконання актів саботажу банда беззлідно зникає. Хто допоможе зловити кривавого уніря з сідниці одержить 100.000 РМ нагороді. Зголошуватись з відомостями та всіх поліційних станціях“.

Жах і радість біль і гордість наповнили душу матері.

„Так, це моя Ганна, це вона мстить за кривди, заподіяні новим „визволителем“ шепчуть бліді уста, благаяючи Господя про беззачу для своєї доні, про те, щоб не знайшовся зрадник і не видав її Ганни.“

Тимчасом бравурні наскоки Ганни виявляють спокійний сон з очей гестапівських людей.

Два дні пізніше, ніччю, мати має відвідини. З'являється таємний післанець від Ганни, щоб сказати їй, що її Ганна здорова і безпечна, і що просить вибачення: що так несподівано покинула її. Але вона так мусіла зробити, бо її покликують обов'язок супроти нації. Вона командує одним відділом Лицарів Волі. Вони, лицарі волі, будуть доти боротись зі всіма окупантами, які йдучи на наші землі, захочуть поневолити наш народ.

Біскупчими перлинами котились сльози по зораному зморщкам обличчі матері. Сльози радості й гордості.

С. Шниреченко.

Лист від приятельки

Дорога Дарцю!

Я сьогодні переживаю радість хвилину і нерештито Твого листа декілька разів. Мені здається, що з цього листа щось ще є сховане і я жалібно поповню читав і шукаю. Навіть з невимовною радістю я ривчасно відчуваю якийсь „меланхолію“ і тугу. Ти стоїши перед моїми очима і така близька, але дійсно така далека! Мені висте не віриться, що ми опинилися в двох протилежних кінцях світу — я в Канаді, а Ти в Австралії. Мені інше здається, що це сон і, що коли розплющу очі, то побачу наш срібнолентий Сян, де ми з Тобою Дарцю, так любимо кунатися і пильно, як жиний камінець був для нас рідний і дорогий.

Ти питаєш, чи я пам'ятаю „наші переживання в таборі, нагачанні в гірській панії пляни і приречення усіх матеріантів, що скрізь, де б ми опинилися, будемо продовжувати нашу науку для добра нашого народу, Батьківщини. Так, нам тією дорогою Дарцю. Пригадую те урочисте свято, на якому давали нам свідоцтва, про я від і побажання наших учителів-виховників і наше приречення, що кожний з нас запишеться на університет у тій країні, в якій буде перебувати та пропагуватиме серед нових товаришів і знайомих українську справу.“

Всі ці спогади змушують мене застановитися над тим, що ми здійснили з наших приречень?

Тут у Торонті є дуже багато української молоді, багато зустрічаю товаришів і товаришок, які покінчили в Німеччині

гімназії, а деякі вже розпочали навчання в університетах. Оскільки соці пригадують усі вони рвалися до науки, але пом'яу, що тут їх порив загас. Вир тутешнього життя захопив їх і вони крутяться як метелики.

Працюють на фабриках, складають до банку гроші, ходять на забави, трохи політикують, але чи думають продовжувати науку, цього не могу сказати.

При Торонтонському університеті існує український студентський клуб, до якого належить 72 студентів, з цього новоприбулих 12. Більшість новоприбулих, це майже всі Твої знайомі і я Тобі напишу про них, хто і що вивчає:

Бригадір Дарця на 4 році фармації

Ващук Євген на 1 році техніки.

Гаврилишин Богдан на 2 році техніки.

Голінський Богдан на 4 році біохемії.

Кучкуда Олександр на 1 році господарської економії.

Ляхіцький на 3 році медицини

Малаховська Люба на 1 році філософії

Мицик Модест на 4 році біохемії

Олесь Чеслава на 2 році філософії

Палієнко Павло на 1 році техніки.

Палієнко Василь на 1 році техніки

Хелпа Роман на 1 році техніки.

Між цими новоприбулими є 6 пластунів і 1 пластунка. Відношення професорів до нас надзвичайно прихильне. Вони на кожному кроці стараються допомогти нам чим тільки можливо і мають повне визнання на наше недостатнє знання англійської мови. Канадійці студенти, як укра-

їнці так і англійці відносяться до нас дуже добре і не роблять жодної різниці, а навпаки стараються впровадити нас в їхні товариські гуртки. Матеріально якось даємо собі раду, працю заробляємо на життя і на оплату річних такс, але і тут нам допомагають студентські організації.

Я вже так зжилася з цим новим оточенням, що мені здається, як би мене відірвали від науки, то я не витримала б.

Щодо Твоїї поради, щоб викликати в пресі товаришів і заохочувати їх до науки, я вважаю наразі передчасно. Може пізніше це треба зробити, але не тепер. Натомість, особисто треба пробувати і заохочувати кожного, хто має середню, або початки вищої освіти.

До нашої станиці, як до запорожської Січі, прибувають з різних осередків пластуники і пластуни. Найголовніше тепер наше завдання, це придбати власний пластовий дім. Без власного пластового дому, розгорнути пластову роботу, неможливо. Проведиться посилена акція збирання фондів. Я докладно не знаю, але здається вже є 4 тис. дол. готівкою.

На цьому кінчаю мого листа і прошу Тебе Дарцю не забувай і пиши частіше. Найголовніше напиши, хто з наших спільних знайомих є в Австралії і хто вписався на університет.

Бажаю Тобі міцного здоров'я та витривалости перетривати нашу мандрівку і якнайшорше причалити до відних берегів рідної і вільної України.

Цілую Тебе дорогенька Дарцю Твоя Слава.

Фрагмент з вистави

„НЕВОЛЬНИК”

у постановці СУМу

в Торонті

ЧЕСТЬ УКРАЇНИ

ГОТОВ БОРОНИТИ!

З життя осередків СУМ-у

ОСЕРЕДОК СУМ У ВІНДЗОРІ ПРАЦЮЄ.

По часовій задержці у праці з причини браку приміщення, що вже налаштовано, наш Осередок знову взявся інтенсивно до праці. Місцевий КУК запросив СУМ до спільного святкування Шевченківських роковин, яке відбулося дня 12 березня 1950. В цьому концерті взяли участь від СУМ-у Ів. Маркус, який виголосив святочний реферат, а також інж Бубела, який віддеклямував Шевченкового „Черниця“.

При виставленому Божому гробі у Велику п'ятницю аж до Великодня СУМ разом із місцевим українським Пластом держали почесну сторожу.

Посеред членів СУМ-у, а також його прихильників п. Мих. Голик перевів збірку на престолді „На Варті“, яка дала суму \$29.50

На будуче Осередок підготовляє драму „Степовий гість“, а також готується до „Свята Вождів“.

Імар

КОМУНІКАТ

Центральний Комітет Спілки Української Молоді подає до відома всім Крайовим Комітетам, Організаційним Бюрам та Уповноваженим СУМ-у в Європі і за океаном, що 29 січня ц. р. в Кармель де Парана (Парагвай) відбулися річні збори молоді при Товаристві „Просвіта“, на яких українська молодь Парагваю своїм рішенням вступила в **світову** Спілку Української Молоді, тримаючи і далі співпрацю з Товариством „Просвіта“.

Центральний Комітет Спілки Української Молоді вітає від імені всіх сумівців світу новостворений Крайовий Комітет СУМ-у, його осередки та членів в Парагваю.

**ЦЕНТРАЛЬНИЙ КОМІТЕТ
СПІЛКИ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ**

ПОВІДОМЛЕННЯ

Центральний Комітет СУМ-у видав працю на 100 сторінок професора Г. Ващенко (почесного члена СУМ-у) під наголовком „Виховний ідеал“, з циклу матеріалів для вишколу керівників осередків СУМ-у (випуск 3 — 4).

Зміст праці:

Критика большевицького виховного ідеалу

1. Большевицький виховний ідеал.
2. Основні риси большевицького виховного ідеалу.
3. Критичні зауваження до большевицької концепції виховного ідеалу.

Християнський виховний ідеал

1. Євангельська наука і грецька філософія — основи християнської філософії.
2. Найхарактеристичніші риси християнської філософії.
3. Наука про Бога.
4. Докази буття Божого.
5. Онтологічний доказ буття Божого.
6. Космологічний доказ буття Божого.
7. Моральний доказ буття Божого.
8. Євангельський ідеал людини.
9. Риси християнина.

Загально - європейський виховний ідеал

1. Критика ідеалу націонал - соціалістичного виховання.

Матеріали цікаві не лише для керівників осередків СУМ-у, але також для студентства і керівників культурно - виховної праці.

Замовлення надсилати на адресу:

Українішер Югендфереін Мюнхен2 Дахауер штрассе 9-2 Американише зоне Германі
Ціна 4 НМ, або 1 ам. дол.

Друга частина праці в друку

**ЦЕНТРАЛЬНИЙ КОМІТЕТ
СПІЛКИ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ**

ОСЕРЕДОК СУМ В ДЕТРОЙТІ, МІЧ.

Вже повних п'ять місяців працює наш Осередок. Спочатку доводилось поборювати багато різних перешкод і невідгод, але ми їх перемогли, й тепер можемо похвалитися деякими успіхами. Осередок налічує 70 членів, скріплюючись на силі з кожним днем. На загальних зборах 26. 12. 49. при участі 39 осіб вибрано Комітет, що, після деяких церемій, представляється так: С. Скипакевич — голова, М. Напора — заступник голови, О. Бей — секретар, Б. Левицький — оргреферент, Л. Бей — культ. і освітній референт, В. Голіський — скарбник та В. Головатий — заступник Комітету і адміністратор хору. До контрольної комісії обра-

но: Б. Боечко, Б. Косович, Д. Триш. До Товариського суду: П. Марцинів, Б. Похмурський, М. Лопушанський і В. Яремчук. Існує чоловічий хор, яким керує диригент інж. І. Капустій. Хор брав участь в двох академіях в честь Героїв Крут і Т. Шевченка. В проекті існує створення мішаного хору й аматорського гуртка. 21.5. 50. Осередок влаштовує Товариський Вечір з танцями.

За цілий час діяльності було прочитано 4 реферати крім тих, що призначені на академії.

Осередок міститься при вул. Гудсон 2057, Детройт 12, Міч.

З перебуванням нових членів праця наша помітно кращає.

Омельян Бей
секр. і прес. реф.

ІНДСУМКИ ПРАЦІ ОСЕРЕДКУ СУМ В ЕДМОНТОНІ

Місяць березень ми започаткували рефератом п. П. Івахова п. наз. „Представи доброї поведінки“. Після цього пішов цілий цикл рефератів присвячених пам'яті Т. Шевченка.

Перший інавгураційний реферат п. з. „Шевченко і сучасність“ виголосив голова Осередку СУМ п. І. Болехівський. Опісля п. Д. Ільків виголосив реферат — „Шевченко в своїх поезіях“. Наступні реферати — „Шевченко як людина“ — п. Фармус; „Шевченко як маляр“ — п. Л. Візнюра; „Шевченко і Гюґо“ — п. І. Пішояк і закінчене цей цикл рефератом п. С. Чорної — „Єднаймося“.

Аматорський гурток під проводом пп. Суханівського й Муринки відіграв п'єсу з часів визвольних змагань 1920 років — „Отаман Піс-

ня“, що пройшла з великим моральним успіхом.

Щодо проектів та перспектив на будуче, то підготовляється турне по доколичних місцевостях Едмонтону з виставою „Отаман Пісня“. Тепер аматорський гурток при Осередку СУМ створив три групи, які під керівництвом пп. Суханівського, Муринки та Крумшина взялися до підготовки ревії „Бочка сміху“, яку вже підготовляє п. Крумшин; комедії „Марко Спотикайло“, яку підготовляє п. Муринка та п'єси „Встоятись не було сили“, до підготовки якої приступив п. Суханівський.

Повстала минулого року Спілка для придбання домівки за проектом п. Паїка та головою якої є п. Пішояк. Спілка розгортає все ширше свою діяльність. До-

тепер підписали заяви 50 уділовців на суму \$50 та вплатили на це conto \$ 700.

В зв'язку з існуючою від 21. 5. 1950 р. на терені Едмонтону філією Ліги Визволення України, що також не розпоряджає своєю домівкою, є надія що скоро здійсняться бажання перших уділовців про початкову суму \$ 5000. потрібну для початку будови чи приступлення до спілки купівлі більшої реальності, де б міг поміститися осередок СУМ з Філією ЛВУ.

Створено при Осередку Шаховий Гурток, який zorganizувал п. Зинич. Гурток розіграє тепер змагання та в найближчому часі буде мати виєліміновану десятку до змагань з чужими організаціями, бо свої українські цілковито не є зацікавлені цим родом спорту.

Осередок випустив до того часу два числа сумівської стінгазети „Шлях молоді“, а незабаром появиться чергове число, яке редагується. Стінгазета виходить дуже змістовна та з деякими ілюстраціями праці нашого сумівського молодого маляра п. Бурака.

В проекті є організація відповідних самодіяльних гуртків, які покищо в стадії організації.

Рівночасно йде підготовка до відсвяткування роковин 20-ліття процесу СВУ та СУМ на Україні й четвертих роковин відновлення СУМ-у на еміграції.

Сумівець

СУМ У ВЕНЕСУЕЛІ ПЕРШИЙ ОСЕРЕДОК

Національні традиції, що їх прищепив Цік СУМ у українській молод. на скитальщині в Німеччині, глибо-

ко запали в серця молодого по оління. Цих традицій не забула наша молодь і з переїздом на нові місця поселення. Прекрасним свідченням цього є той факт, що навіть у далекій Венесуелі одним з перших організаційних кроків нашої молоді по приїзді туди було створення Осередку СУМ-у.

22 квітня в Каракасі відбулися перші сходина української молоді, в яких взяло участь 12 осіб. Сходина провів один з організаторів і керівників СУМ-у в Бельгії Лев Литвин. Приявні ухвалили створити в Каракасі першину у Венесуелі Осередок СУМ-у та вибрати тимчасовий провід Осередку. Головою став п. Лев Литвин, писарем Юрій Приймак - Ващенко, скарбником - господарем Володимир Коперяк.

На зборах обговорено питання легалізації СУМ-у у Венесуелі. Це справа дуже важка бо на дозвіл уряду не можна сподіватись тому, що уряд хоче денационалізувати всіх емігрантів. Лишається лише існувати під назвою якоїсь аматорської чи спортової групи. Так сходина і вирішила. Крім того ухвалено одразу створити клітину сумівського доросту, щоб виховати доріст в національному дусі й підготувати з нього майбутніх гідних членів СУМ-у. Осередок заходився також до залучення до СУМ-у всієї місцевої української молоді.

Про створення першого осередку СУМ-у в Каракасі подав до відома всім клітинам СУМ-у та зацікавленому громадянству спеціальним комунікатом організаційний відділ ЦК СУМ. Зв'язковим Центром є п. Юрій Приймак.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Тиміш Зарічанський, нар. 30. 6. 1915 — згинув 24. 5. 50.

В дні 24. 5. 50 р. в містечку Тіміне на півночі згинув трагічною смертю член СУМ, прихильник та кольпортер нашого журналу.

Покійний народився в селі Оглядів (Зах. Україна), Радехівський повіт. Від дванадцяти років належав до виховної організації „Сокол”. Був також членом, пізніше секретарем читальні „Просвіта”, працював в аматорському гуртку. В міжчасі вступив до ОУН. Через працю в українському підпільному русі в часі польової окупації був підпільником, а в 1942 р. за цю саму працю його ім'я арештують. Він перебуває в'язні у Львові, а після того — в концтаборі до закінчення війни.

По виході з концтабору

перебуває в скитальчому таборі Аугсбург, де також не лишає громадської праці. З постановам в цьому таборі першого Осередку СУМ, він вписується в члени.

Виїхавши до Канади попадає на працю в копальні. Тут його друзі сумівці вибирають головою Ініціативного Комітету СУМ і він робить всі можливі заходи до створення Осередку.

Згодом покійний відчув, що дворічна праця в копальні відбирає йому решту здоров'я. Він вирішує переїхати в інше місце. Однак його задум не здійснився. Кілька годин перед закінченням праці гине від тяжкого облому скали.

З його смертю ми втрачаємо нашого активного сумівця та солідного працівника в суспільно-громадському житті.

Вічна йому пам'ять!

СПІЛКА УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ В ПАРАГВАЮ

відбула 29 січня ц. р. свій Краєвий З'їзд в місті Енкарнаціоні, в якому взяли участь делегати всіх шести осередків в СУМ-у: ч. 1 імени Ів. Франка в кол. Фрам-калле 2, ч. 2 ім. „1-го листопада” в кол. Фрам-калле 4, ч. 3 ім. „УПА” в кол. Альборудо-калле 2, ч. 4 ім. „УСС” в м. Кармен дель Парана, ч. 5 ім. полк. Ів. Богуна в кол. Сандова та ч. 6 ім. Запорізької Січі в м. Енкарнаціон. Крім того в якості почесних гостей-дорадників була присутня президія централі „Просвіта”. Разом було 33 делегати, які репрезентували 135 сумівців. З'їзд розпочався рефератом Ант. Кушинського про СУМ: причини його виникнення (Зако-

ни поступової заміни всього відживаючого новим і молодим та здоровим та закон самозбереження нації), історія організації, стан розвитку та мета і завдання.

Далі слідував звіт Краєвої Централі, який виказав неабиякі досягнення як організаційні; так і підготовчі культи - освітні. Переведено внутрішню організаційне упорядкування осередків по спеціально створеному „Правильнику чинности”, підготовлено СУМ до влиття в лави світового СУМ-у, здобуто 852 прим. різної національно-освідомлюючої літератури. Звіт про діяльність осередків показав, що три осередки заініціювали заснування Рідних шкіл, які охопили 73 дітей укра-

їнською наукою. Це були осередки в кол. Фрам-калле 4 та Кармен. При тих же осередках відбувалися вечірні загально-освітні та українознавчі курси, було влаштовано 7 урочистих академій з приводу національних свят, аматорські гуртки відопрали 14 вистав, відбулося 21 товариська забава, три осередки займалися спортом, в Кармені організувався гурток танцюристів під проводом Петра Лилика, навчився 10 українських танців, в кол. Сандова сумівці приймали участь в ду

ховні оркестрі. Проводились книгозбірні, а найактивніше в осередку Фрам 4. Найкраще зарядження своєї централі виконували: Альборато, Енкарнаціон та Фрам 4, решта осередків старались повільніше. Найважливіше питання, яке вирішив З'їзд, це було питання про влиття парагвайського СУМ-у в лави Світової Спілки Української Молоді на чолі з її Центр. Комітетом. Визнаючи потребу єднання й консолідації українських сил у всьому світі та з огляду на однаковість ідейних

та організаційних завдань З'їзд СУМ-у в Парагваю ухвалив вступити в ряди світової СУМ. Одночасово СУМ в Парагваю з причин місцевого характеру, як формальних так і промислово-організаційних та ідейних залишився і далі при Т-ні „Просвіта”, пристосовавши свій „Правильник чинности” до вимог статуту спілки УМ та прийнявши за свої емблему, привіт, прапор, однострій і інші вирази єдності СУМ-у встановлені Центр. Ком. та Конгресами СУМ-у.

Учасники Краєвого З'їзду СУМ в Парагваю

Сидять зліва на право: І. Могилевич (голова осередку ім. І. Франка), О. Долотович (голова Краєвої Контрольної Комісії), Р. Лилик (місто-голова Краєвого Комітету), А. Кушинський (організаційний та культ-виховний керівник Краєвого Комітету), Ю. Підмогильний (представник Центрального Відділу „Просвіти”), Ю. Буряк (голова „Просвіти”), І. Литвинович (секре

тар „Просвіти”), П. Костів (голова осередку ім. І-го Листопада), А. Вечорко (голова осередку ім. УПА та секретар Краєвого Комітету), М. Корчевий (голова осередку ім. І. Богуна), та С. Васильчук (голова осередку ім. Запорозької Січі). За головою „Просвіти” стоїть новообраний голова Краєвого Комітету В. Шумило. Решта делегати осередків.

ЗГОЛОШУЙТЕСЯ КОЛЬПОРТУВАТИ ЖУРНАЛ „НА ВАРТІ”

У дні Героїв

(з напису на вояцькому кладовищі в Англії)

Десь інде з лук, із саду рож
вони прийдуть під райські брами.
Ключарю — Петре, явна лож,
як буду твердити те саме.
Бозна, чи крне їх земля,
бозна коли і де упали.
І без імен лягли тіла
І рвали людські їх шакали.
Не клали їх до огорож,
де гіркне верес і цікорій,
й ні напис і ні сад із рож,
ніщо про них нам не говорить.
Мені ніяково для них
просити подушки й джазбани,
дівчат та інше з райських втіх.

Хіба ж це лік на їхні рани?
Прийдуть під брами, мов з сухіт,
самі кістлівці, голі й босі,
Та Батьківщини чудний міт
горить в серцях мабуть і досі.
Прийдуть без слави, без відзнак,
і не на те: — війну забути!
Прийдуть вони на сурми знак
і по зюд - ост маршруту.
Там їхні друзі, Голіруч
ідуть на смерть, у тюрми..
Ключарю — Петре, вийми ключ
і хай Архангел сурмить.

(Українська Трибуна)

Сумівська делегація з вінком перед пам'ятником Невідомого Вояка

З портретами своїм Владик українські маніфестанти виявляють свою єдність з українською Воюючою Церквою в Україні

Організаційний Відділ Центрального Комітету Спілки Української Молоді подає до відома всім клітинам СУМ у та заінтересованому українському громадянству, зокрема, українській молоді, що на терезі Венесуели створено перший Осередок Спілки Української Молоді в Каракас та зв'язковий центр Орг. Відділу ЦК СУМ у. Адреса Осередку і Зв'язкового Центру слідує: **JURIJ PRYJMAK WASZCZENKO, La Pastora Esquina Aurora, Callejon 7° No. 19 apart. 6 Caracas, Venezuela**

Крім того повідомляємо, що бувшого уповноваженого на Венесуелу, друга Я. Росолу відкликнет ся.

Честь України! Готові борити!

За Центральний Комітет

Спілки Української Молоді:

(—) **О. Калиник** (—) **Ігор Заяць**
 дир. обов. голови кер. Орг. Відділу

ВІД РЕДАКЦІЇ:

В статті В. Яліва „Закон любови, як основа патріотизму“, надруковану в ч. 4 нашого журналу, вкрався друкарські помилки, які на бажання автора спростуємо.

1. На сторінці 5 рядок 3 згори надруковано: „помагала перетворити“ — а має бути: „помагала перетривати“.

2. На сторінці 5 ряд. 14 надруковано: „що пошанування чужої думки, безхребетності“ — а має бути: „що пошанування чужої думки чейже не є виявом безхребетності“.

Взагалі в ч. 4 журналу „На Варті“ за квітень 1950 і кралось багато прикрих друкарських помилок, пропущень і переставлень рядків. Через цій ряд технічних перешкод, редакція була позбавлена можливості своєчасно виправити ці помилки.

За спізнений випуск цього числа журналу і за всі ті друкарські помилки і недотягнення, яких допустилися в тому числі редакція „На Варті“ — щиро перепрошує усіх своїх читачів і передплатників.

„Єдино бо отьбою, упертою і безкомпромісовою, ми показали світові, що Україна є, що її народ живе і бореться за своє право, за свою свободу і державну незалежність“

Симон Петлюра

МОЛОДЕ ЖИТТЯ, журнал українсько-го плесту ч. 3 - 4 за березень — квітень 1950, видає Головна Пластова старшина, В-во „Молоде життя“, Мюнхен Дахауерштр. 9-11, стор 32 і додаток НОВАК ч. 1 (5), Великдень 1950, стор. 8. Ціна 0.80 ДМ, або \$0.25

Зміст: О. Ш. — Не чекаймо робім роботу...; А. Мілянич — Ми й вони; З Во кресінням Христовим; Пластова активність; В. Я. — думками до Батьківщини. У завороженому царстві, Пла стун великого віддалення (На виховні теми); Л. С. — Модель табору; Д. С. — Чи пластуни може належати до іншої організації молоді; Яйко — Лист до Мелікена; В. Янів — Пласт і партійний втво; Зі скавтового світу (Міжн-скавтова влада. Світовий Союз Скавток і Пласт. Міжнародні Групи Скавток); Тримаємо зв'язок (Прижмурене око — Велика небезпека новинки); Господарська стерика й рієне; (Пластові герби ві марки. Вигота втежків у поодиноких країнах. Новинки про книжки, Надіслані журнали. Зміни адрес. Від адмініст рації).

ЮВІЛЕЙНИЙ З'ЇЗД СГДК

В днях 1 - 2 липня 1950 відбувся 25-літній Ювілейний З'їзд СГДК у Грімсбі-Біч на фермі головного організатора СГД. п. Володимира Босого. Зарядження З'їзду підсумки праці СГДК за 25 років і намічення праці на майбутнє.

Умови передплати в Канаді і США

Передплата на рік — 3.00 дол.; на пів року — 1.50 дол.; Ціна окремого примірника — 0.25 дол. В інших державах — в перелічених на валюту даної держави.

„НА ВАРТІ“

Видає: Краєвий Комітет Спілки Української Молоді в Канаді
 Редагує: Колегія
 Адреса Редакції і Адміністрації:

„ON GUARD“
 Ukrainian Monthly
 532 Bathurst St

Toronto

Ontario

Canada